

2004 M&I 17

B-208-2/2004

Értékelés	
Szám	1984/2004
Összeállítás	Horváth B.
Előzetes	

**AZ ACHERON BARLANGKUTATÓ SZAKOSZTÁLY
2003. ÉVI
KUTATÁSI JELENTÉSE**

ACHERON

Budapest 2003. december

TARTALOMJEGYZÉK

- Az Acheron Barlangkutató Szakosztály 2.oldal
- A Mátyás-hegyi barlang kutatása 4.oldal
- Őslények a Mátyás-hegyi barlang kőzeteiben 5.oldal
- Mátyás-hegyi barlang: Edzőtúrák 15.oldal
- Csodabogyós kutatás 17.oldal
- Bükki kutatások 21.oldal
- Csoportélet: Erdélyi túra leírás 26.oldal

Az Acheron Barlangkutató Szakosztály

Szakosztályunk 1982 óta, - immár 22 éve működik a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat keretében, A Rózsadombi Kinizsi Sportegyesület szervezetén belül. Címünk: Budapest, Keleti K.u.15/a 1024.

Létszámunk 10-15 fő között alakul, a fluktuáció végigkíséri eddigi éveinket, de egy régi, tapasztalt törzsgárda most is a szakosztály gerincét képezi.

Tevékenységünk fő profilja a **feltáró barlangkutató**, tehát elsősorban új barlangok, barlangszakaszok kutatásával foglalkozunk, de emellett – főleg a fiatalabb generáció továbbképzése érdekében – számos túrát is szervezünk. E túrák elsősorban hazai tájakra történnek, de időnként szomszédaink (pl. Románia) barlangvidékeit is meglátogatjuk. A feltáró kutatás terén minden évben számos szép eredményt sikerül felmutatnunk kutatási területeinken, amelyek a Keszthelyi-hegység, Bakony, Pilis és a Budai hegység egyes részein találhatóak.

Munkáinkat teljesen önerőből, társadalmi munkában végezzük, anyagi támogatásra legfeljebb különféle pályázatok révén számíthatunk.

Csoportgyűléseinket minden csütörtökön 18 órától tartjuk a fentiekben leírt címen levő irodahelyiségben, ahol az aktuális programokat egyeztetjük, ill. időnként vetítéseket tartunk.

Jelentősebb feltárási eredményeink:

Az új felfedezések között első helyen a Keszthelyi-hegységben levő balatonedericsi **Csodabogyós-barlang** feltárását említhetjük, amelyet 1990-ben fedeztünk fel. Az azóta eltelt évek alatt a már közel 4 km hosszú barlangrendszer a Dunántúl legjelentősebb méretű barlangjává lépett elő, cseppkőgazdagsága pedig a térségben páratlan. A feltáró munkák mellett elkészítettük a barlangrendszer részletes térképanyagát, fotódokumentációját és számos publikációt.

Kimagasló eredményeket mutattunk fel a **Cserszegtomaji kútbarlangban** is, amelynek közel 3 km-nyi, szövevényes és geológiai szempontból ritkaságnak számító járatrendszerét a 90-es évek elejéig kutattuk. Ugyanezen a településen tártuk fel az ásványtani ritkaságairól híres is, amely 200 m hosszú.

Budapesten a **Mátyás-hegyi barlang** kutatása hozott jelentős eredményeket, ahol a térképezés mellett 700 m-nyi új szakaszt fedeztünk fel és feltártuk a szomszédos **Pál-völgyi barlanggal való összeköttetését** is, amelynek eredményeként e rendszer hazánk második legnagyobb barlangjává lépett elő.

További sokoldalú kutatást és térképezést végeztünk, ill. végzünk az É-i **Bakonyban**, a **Bükk Kis-fennsíkján**, ahol a **Szamentu-, Gyurkó-lápai-barlangot**, az **Ördögkút-zombolyt** és a Súlyomkúti víznyelőket kutatjuk.

A **Pilisben** a MÁFI kutatóival együttműködve egy közel 500 méter hosszúságú, 60 m mély barlangot fedeztünk fel a Klostrom-szirtek vonulatában, de vizsgáljuk a Pilis-tető K-i zónájának kutatási lehetőségeit is.

Jó együttműködésben tevékenykedünk a salgótarjáni hegymászókkal, a Bekey-, valamint a Labirint, Plecotus és Styx barlangkutató csoporttal, a MÁFI-val, akikkel több helyen közös kutatásokat is végzünk.

Csoportunk tagjai:

Bátri László
Bódi Andrea
Bódi Tibor
Buda László
Czirbik Sándor
Dimény Tibor
Jankuly Imre
Kárpát József
Kárpáti Ádám

Kuli Zoltán
Lukács Attila
Lantos Péter
Makács Gábor
Petrik Mónika
Sárosi Roland
Szabó Károly
Szily Orsolya
Szóts Hajnal
Weinhandl Zsolt
Zsanda Géza

Széleskörű kutatási és dokumentációs munkánk eredményeként jelentős részt vállaltunk a **Magyarország Fokozottan védett barlangjai c. könyv** elkészítésében is, ahol kb. 30 barlang térkép dokumentációját és ötnek a részletes ismertetését is közzétettük. Munkákról minden évben az előírásoknak megfelelően a természetvédelmi hatóságok számára részletes kutatási jelentést készítünk, amely a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat titkárságán minden érdeklődő számára rendelkezésre áll.

Budapest 2004. jan. 29.

A MÁTYÁS-HEGYI-BARLANG KUTATÁSA

A barlang kutatását szakosztályunk 22 éve végzi, amelynek során kb. 700 méternyi új járatszakkasszal gyarapítottuk a barlang hosszát, elvégeztük térképezését és számos dokumentációt készítettünk róla.

Döntő változást hozott a feltárási kutatások koncepcióinak kiválasztásában két évvel ezelőtt a Pál-völgyi-barlanggal való összeköttetés felfedezése, amelyet közösen végeztünk a Bekey csoporttal. Az összeköttetés megteremtése rávilágított merre érdemes és már merre nem érdemes munkákat folytatni. Így például elvesztette értelmét a Természetbarát szakaszból D-i és DK-i irányban kezdett kutatásaink folytatása, hiszen ebben a zónában végig a Pál-völgyi-barlang járatai húzódnak.

Ez évben kutatásokat az alábbi helyeken végeztünk:

A Tűzoltó-ág Hátsó-termében, annak D-i oldaljáratában egy kovás kitöltésű hasadék halad ÉK-i irányban, amelynek folytatása esetleg a régi Jaskó-féle térképeken ábrázolt feltolódási sík mögötti járatokba vezet. Ez az ún. Jaskó-féle törés már régóta foglalkoztat minket, ugyanis ettől ÉK-re még nem sikerült a barlangban sehol sem feltárni járatokat. E bontási ponton már a 90-es években megkezdtük a munkákat. A bontást néhány alkalommal ez évben is folytattuk, de az egyre ereszkedő kovás főte alatt, egyelőre semmi jel nem utal arra, hogy bármiféle üregesedés következne. Nagyobb létszámmal és nagyobb szelvényben lehet, hogy érdemes tovább dolgozni, reménykedve a kovafőte újbóli emelkedő tendenciájú részének elérésében.

Átvizsgáltuk a Hátsó-terem főtéjébe felharapózó Tantusz hasadékának ÉK-i végét is, de itt a kitöltés rendkívül nehezen bontható.

A **Lapos-termi** járatban ez évben csak kisebb bontások történtek, pedig e járatnak a K-i zónája is a kérdéses törésvonal mögött húzódó részek feltárását tehetné lehetővé.

A Névtelen-folyosó ÉK-i vége környékén is kerestünk továbbjutási helyeket az innen ÉK-re húzódó „fehér folt” felé, de sajnos eredménytelenül.

A jövőben szeretnénk felújítani a kutatásokat a Trón-termi-ág térségében is, ahol annak felfedezése óta érdemi munka nem történt, pedig a feltárást követő években számos biztató lehetőséget térképeztünk itt fel. (A barlangnak erre a zónájára jelenleg nincs kutatási engedélyünk, ezért azt szeretnénk majd kibővíteni).

A feltárások mellett – elsősorban fiatal tagtársaink továbbképzése céljából – ez évben is kb. 40 alkalommal szerveztünk a barlangba ún. edzőtúrát, amelyek során mód nyílik az újoncok helyismeretének gyarapítására és újabb kutatási helyek felderítésére is.

ŐSLÉNYEK A MÁTYÁS-HEGYI-BARLANG KÖZETEIBEN

*Írta és a preparátumokat készítette: Czirbik Sándor
Fényképezte: Szin András*

Az elmúlt évek során a Mátyás-hegyi barlangban tett edző túráink és feltáró kutatásaink során átfogó képet kaptunk a barlang felépítéséről. Nyugodtan mondhatjuk, hogy szinte minden zugában jártunk már egyszer, még a jelenleg használatos térképeken fel nem tüntetett részeiben is. Számunkra a barlang nemcsak sportolási lehetőséget jelent, hanem olyan különleges környezetet is, ahol számtalan nem mindennapi felfedezést tehet az ember.

A Mátyás-hegy több millió éves „kögyomra” szabad szemmel is jól látható élőlények maradványainak tömegét zárja magába.

Érdeklődésünk a parányi, szabad szemmel nem vagy csak alig látható őslények iránt akkor nőtt meg, amikor az őskövületek kiváló szakértőjével bővült csapatunk.

Czirbik Sándor már a felszínen gyűjtött mintákból is hihetetlenül érdekes és látványos csiszolatokat készített.

Közös barlangtúráink során született meg a gondolat, hogy a Mátyás-hegyi barlang függőleges tagozódásában megfigyelhető változatos kőzetformákban is keressünk őslényeket.

Megkértük kutatási engedélyünk kibővítését és az engedély megérkezése után rögtön hozzáláttunk a minták begyűjtéséhez.

Az eddig begyűjtött minták alapján még nem állíthatjuk, hogy teljesen átfogó képet kaptunk a Mátyás-hegyi barlang kőzeteinek ősi élőlényeiről, de a munkát szeretnénk tovább folytatni és lehetőség szerint a barlang teljes egészére kiterjeszteni.

Kutatásainkat a Duna-Ipoly Nemzeti Park 2/6/2003 számú határozatának engedélye alapján végeztük.

1. A Mátyás-hegy felépítése, kőzetei és kora:

A Mátyás-hegy a Budai-hegység egyik legnagyobb törési zónájában, a Szép-völgy közvetlen közelében fekszik. Szerkezetileg összetett felépítésű, mindenféle irányú kéregmozgások által tetőcserép-szerűen egymásra tolt közettömegekből áll. A törésvonalak átjárják az egész hegyet, szinte darabokra aprítva azt. Ez a szerkezeti felépítés, valamint az egykor vízszintes helyzetű üledékrétegek mai meredek dőlése nagymértékű, a távoli múltban történt térrövidülésekre utal.

A hegy legrégebb, mintegy 200 millió éves kőzetei a felső triász korból származnak.

A triász kort F. von Alberti határozta meg 1834-ben. A név a görög „trias” = hármasság szóból ered, és a mai Németország területén, a szóban forgó korszakra jellemző üledékek klasszikus lelőhelyén megfigyelhető homokkövek hármasság tagozódására utal.

A Mátyás-hegyen kétféle triász kori kőzetet figyelhetünk meg: tengeri tűzköves mészkövet, valamint a szaruköves dolomitot. A tengeri tűzköves mészkő kemény, homogén szövetszerkezetű, és ma ez alkotja az egész Budai-hegység alapjait. A Mátyás-hegyi barlang járatai a tó közelében el is érik ezt a kőzetet, míg a pesti oldalon mélyfúrások tárták fel. A dolomit a mészkőből alakult ki, utólagos magnézium-felvétellel és átkristályosodással. Ennek során sok ősmaradvány eltűnt benne, de a vastaghéjú Megalodus kagylók körvonalai, valamint a fúrókagylók által hátrahagyott lyukak megfigyelhetők. A szarukövek a dolomitban szabálytalan alakú, szürkés vagy vöröses színű gumók alakjában fordulnak elő, melyek a szelektív mállás során a lágyabb alapkőzetből kipreparálódnak. Anyagukat az egykori kovamoszatok (Diatoma) és sugárállatkák (Radiolaria) vázaiból álló, kemény kvarcváltozatok képezik: kalcedon és opál. A kovavázak visszaoldódása során először kovaváz-gél képződött, melyben eltűnt az eredeti élőlények alakja, ezért a szarukőben nem figyelhetők meg a kőületek. Szaruköves dolomitot a Mátyás-hegy északi oldalában a felszínen találhatunk, de a barlang Tűzoltó-ágában is előfordul.

A triászt követő jura és kréta időszakok együttesen mintegy 115 millió évig tartottak

A jura korszakot Alexander von Humboldt (1769-1859) határozta meg 1795-ben. A név kelta eredetű német szó, jelentése: erdős hegyorom. A svájci Jura hegységre utal, ahonnan a rétegeket először leírták. A kréta korszakot a Nyugat- és Észak-Európában gyakori írókrétáról nevezte el von Raumer, 1815-ben.

A Mátyás-hegyen jura és kréta korú kőzetek nem ismeretesek. Valószínűleg mindvégig szárazulat volt, kitéve a viharoknak és a kéregmozgásokból adódó belső erők hatásainak. A földtörténeti újkor elején, mintegy 50 millió évvel ezelőtt, az eocén korszakban újra megjelent a tenger.

Az eocén nevet Charles Lyell (1797-1875) adta 1833-ban. Lyell a földtörténeti újkort aszerint osztotta korszakokra, hogy a vizsgált rétegek csiga- és kagylófaunájában hány ma is élő, azaz „új” fajt lehet elkülöníteni. Az eocén kor rétegeiben a ma is élő fajok aránya 5 %. A név görög eredetű szavak összevonásából keletkezett: „eosz” = hajnal, „cén” pedig a „kainosz” = új szó elferdített alakja.

A Mátyás-hegyre legjellemzőbbek az eocén tenger mészkő és márga üledékei. Ezek közül legidősebb a nummulinás mészkő, mely a benne kőzetalkotó mennyiségben előforduló, mészvázú tengeri egysejtű állatokról, a Foraminiferákhoz tartozó Nummulitesekről kapta nevét. Névadó őslényei az egysejtűek (Protozoa) törzsébe, a gyökérlábúak (Rhizopoda) osztályába, és a likacsosházúak (Foraminifera) rendjébe tartoznak.

„Foramen” latin szó, nyílást jelent, a „Foraminifera” szó jelentése tehát: nyíláshordozó. Ezek a lények nevüket onnan kapták, hogy mészvázuk felületén meghatározott rendben sorakozó, apró nyílások helyezkednek el. A váz belsejét sűrűn elhelyezkedő válaszfalak tagolják apró kamrácskákra. Ezek a válaszfalakon is nyílások vannak, melyeken át a sejtplazma kitölti az egész házat, vagyis az állat egyszerre lakja valamennyi kamráját. A külső héjon levő nyílásokon állabakat bocsát ki, és azokkal szedi össze a környezetében található, apró, szerves törmelékekből álló táplálékát. A gyökérszerűen szétágazó állabak után kapták a Gyökérlábú nevet. Érdekes, hogy bizonyos foraminifera-fajok a tengerfenék egyes területein sűrűn egymás mellett élnek tízezer számra, míg néhány méternyivel arrébb már alig található egy-két példány.

A fenéklakók a legkülönbözőbb mélységekben fordulnak elő, a planktoni formák pedig a felszín közelében lebegnek. Típusaik alapján elterjedési területük behatárolható. A parttól távolodva csökken a fenéklakók száma, míg a planktoni formáké növekszik, így a plankton/fenéklakó arány segítségével következtetni lehet az egykori vízmélységre is. Ez a Mátyás-hegy eocén foraminiferái alapján 40-50 m lehetett.

A legtöbb foraminifera mikroszkopikusan kicsiny méretű, házaik néhány tizedmilliméter méretűek. Formagazdagságuk és szépségük lenyűgöző, tanulmányozásuk igazi esztétikai élményt jelent.

Azokat a fajokat, amelyeknek mérete meghaladja az 1 mm-t, gyűjtőnéven nagyforaminiferáknak nevezik. A legnagyobbat kövületekből ismerjük, mérete meghaladja a 10 cm-t is, és még ez is egyetlen sejtből áll! A Mátyás-hegy nagyforaminiferáinak mérete néhány mm-től 1-2 cm-ig terjed. Ilyenek a Nummulitesek, a hegy leggyakoribb kőzeteinek névadói is.

„Nummulus” = pénzérme, latin szó, a mészváz lapos, éremszerű alakjára utal. Közismert az a legenda, mely szerint a kunok elől menekülő Szent László király aranypénzt dobált maga mögé. Amíg az üldözők a pénzt felszedték, a királynak sikerült elmenekülnie. A pénz azonban a kunok kezében kővé változott: ezért hívja a népnyelv a nummulinákat Szent László pénzének.

Törzsfajlás szempontjából a foraminiferákat tekintik a legfejlettebb egysejtűeknek.

Rétegtani jelentőségük igen nagy, segítségükkel sok esetben eldönthető, hogy hol érdemes (vagy éppen nem érdemes) ásványi nyersanyagok után kutatni.

A Nummulites és a velük rokon fajok száma az eocén végén nagymértékben csökkent. Ma azt tartják valószínűnek, hogy virágkorukat korábbi földtörténeti időszakokban élték, napjainkban hanyatló csoportnak számítanak.

A Mátyás-hegy fiatalabb eocén kőzete a budai márga és a bryozoás márga. Koruk 35 millió év körüli.

A bryozoák a tapogatókoszorúsokhoz tartozó apró, telepes állatok, melyek mohaszerű bevonatot alkotnak a tengerben levő tárgyakon. Innen ered magyar nevük: mohaállat. A korallokhoz hasonlóan mészvázat építenek maguknak. Ez a váz a zoárium, melynek apró likacsában, az úgynevezett zoéciumokban ülnek a telep egyedei. A zoéciumok nyílásain át patkó alakú, behúzható tapogatókoszorút öltenek ki, ezzel szűrik ki a vízben lebegő, apró lényekből és szerves törmelékekből álló táplálékukat. Érdekes munkamegosztás van közöttük. Vannak egyedek, amelyek a telep tisztántartását, mások a táplálék begyűjtését végzik. A zoárium alakja sokféle lehet, a Mátyás-hegy bryozoás márgájában finomszemű hálózathoz, valamint apró faághoz hasonló formák találhatók.

A bryozoás márga hévforrások hatására utólag elkovásodott. Gyakoriak benne a kagylók és egy érdekes alakú nagyforaminifera, az Actinocyclus lenyomatai is.

Az eocént az oligocén, miocén, pliocén és a pleisztocén korszakok követték. Ezen időszakok üledékei közül az oligocén Kiscelli Agyag, továbbá a pleisztocén lösz és forrásmész, valamint dunai kavics fordul elő a Mátyás-hegy keleti oldalában.

Az eocént követő korszakok is Lyell elve alapján kapták nevüket, vagyis aszerint, hogy hány ma is élő faj fordul elő kőzeteikben. Ez az arány a miocénben 17 %, a pliocénben 35 % körüli volt. A szavak eredete: „mio” = „meio” = kevesebb, „plio” = „pleion” = több, „pleiszto” = legtöbb új faj. A pleisztocént magyarul jégkorszaknak nevezzük. Az oligocént utólag vette fel Beyrich 1854-ben, a név jelentése: „oligosz” = kevés (új faj). A korok sorozatát a jelenkor, más néven a holocén zárja le. „Holosz” = teljes, egész (azaz az egész élővilág mai fajokból áll).

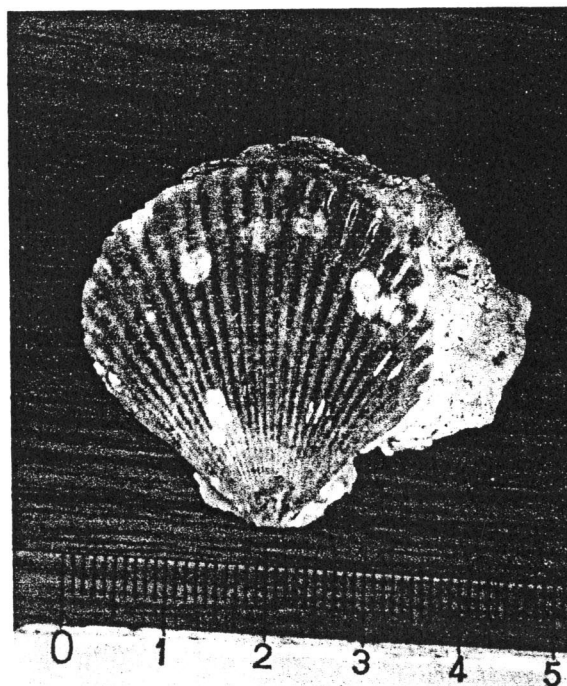
Óbudán a Kiscelli Agyagot már a rómaiak is bányászták téglagyártás céljából. Híres rendkívüli foraminifera-gazdagságáról, egyetlen cm³-nyi mennyiségében több száz csodálatos szépségű, épségben megmaradt mészváz található. A plankton/feneklakó arány szerint 200-400 m mély vízben ülepedhettek le. Koruk az izotópos mérések szerint 30 millió év. A foraminiferák még a régi Aquincum tégláinak vékonycsiszolataiban is felismerhetők. Az oligocén utáni, fiatalabb üledékek a Mátyás-hegyen csak a jégkorszakból (pleisztocén) maradtak fenn. A Kiscelli-párkánysíkot alkotó forrásmész (travertin) vegyi üledék, mely a környéken fakadó forrásokból vált ki.

A pleisztocénben hazánkat nem borította összefüggő jégta- karó. A jégkorszak szélvi- harai sok port szállítottak ide, mely a hegyek szélárnyékos oldalán leülepedett. Ez ma a Mátyás-hegy déli-délkeleti részein lösztakaróként maradt fenn. Érdekes löszcsigák találhatók benne, koruk 2-3 millió év.

A Duna a jégkorszakban jelent meg, óriási folyamként. Szélessége meghaladta a 10 km-t, mélysége 50-60 m lehetett. Kavics- hordalékait megtalálták a Mátyás-hegy keleti oldalában, az egykori Újlaki Téglagyár agyagbányájában (ezt feltöltötték, ma már nem látható).

2. Óslények a Mátyás-hegyről:

Az eocén tenger feltűnően gyakori ősmaradványai a kagylók. Egy szép fésűskagyló (Pecten) kövülete látható az 1. képen:

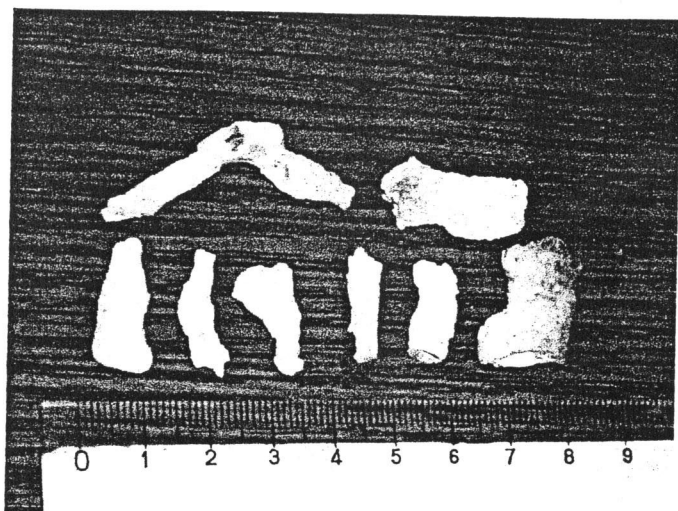

1. kép: fésűskagyló (Pecten)

Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegy, délkeleti kőfejtő, lejtőtörmelékből

A mai fésűskagylók csak normális sótartalmú, jól átvilágított, sekély tengervízben élnek. Az aktualizmus elve kimondja, hogy ez a miocénban is így volt, tehát a Pecten jelenléte alapján az egykori környezetre nézve fontos következtetéseket vonhatunk le.

A Mátyás-hegy bryozoás márgájából előkerült mohaállatok vázai láthatók a 2. képen. Ezek igen kemény, elkovásodott ősmaradványok.

A.)

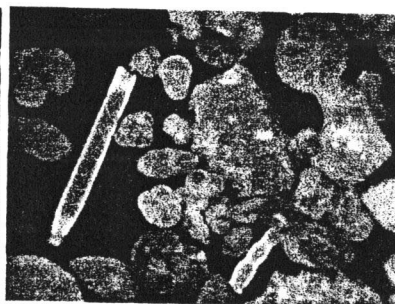
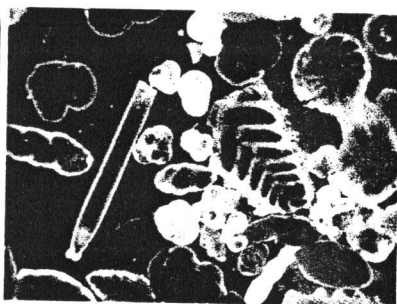
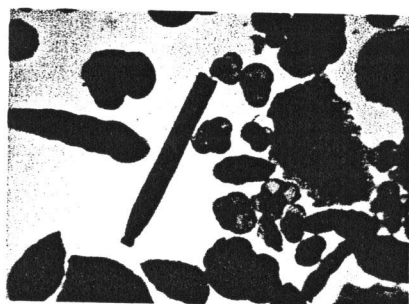
B.)

2. kép: mohaállatok (Bryozoa)

A.) a zoáriumok, B.) a zoéciumok nagyítva

Felső eocén bryozoás márga, Mátyás-hegy, délkeleti kőfejtő, lejtőtörmelékből

A mohaállatok apró, faágszerű zoáriumai valódi megjelenési formájukban láthatók az A.) képen. A B.) kép az egyedek lakókamráit (zoécium) metszetben mutatja. A kép vékonycsiszolatról készült, mikroszkóp segítségével (objektívnyagítás: 6x, numerikus apertúra: A=0,1). Az egyes kamrákat hévízekből utólag kivált kvarckristályok töltik ki. A Bécsi úton, a Várad utca torkolatával szemközt, az egykori Újlaki Téglagyár épülete helyén nagy üzletközpont épült. Az innen származó agyag iszapolása során látványos foraminiferák kerültek elő, melyek a következő képeken láthatók:

A.)

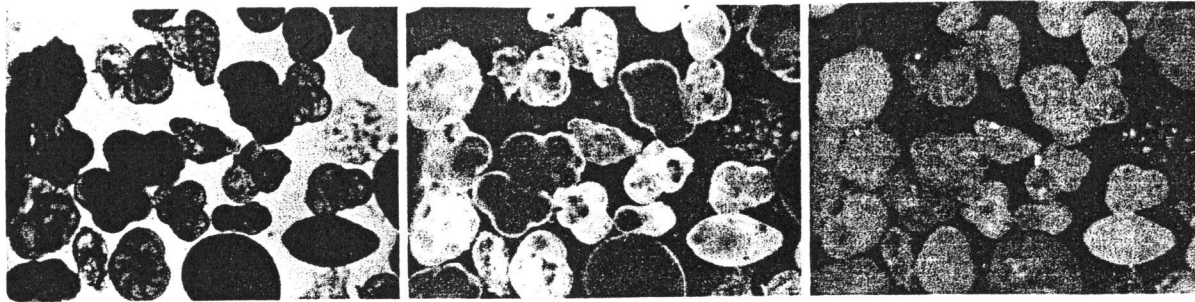
B.)

C.)

3. kép: foraminiferák Kiscelli Aggyagból (Globigerina, Dentalina, Textularia, stb.)

Bécsi út-Várad utca sarok, gödörásásból

Mindhárom felvétel ugyanazzal az optikával készült (objektív: 3,6x, A=0,1), azonos látómezőről, de különböző megvilágításban. Az A.) felvétel áteső fényű világos látótérrel készült. A nehezen átvilágítható foraminiferák sötétnek látszanak. A B.) kép áteső fényű, sötét látótérű, ezen már jobban láthatók a kövületek. A C.) felvétel felső megvilágítással készült, Lieberkühn-tükörrel. A következő három felvétel is azonos látómezőről készült, de nagyobb nagyításban (objektív: 6x, A=0,1):

A.)

B.)

C.)

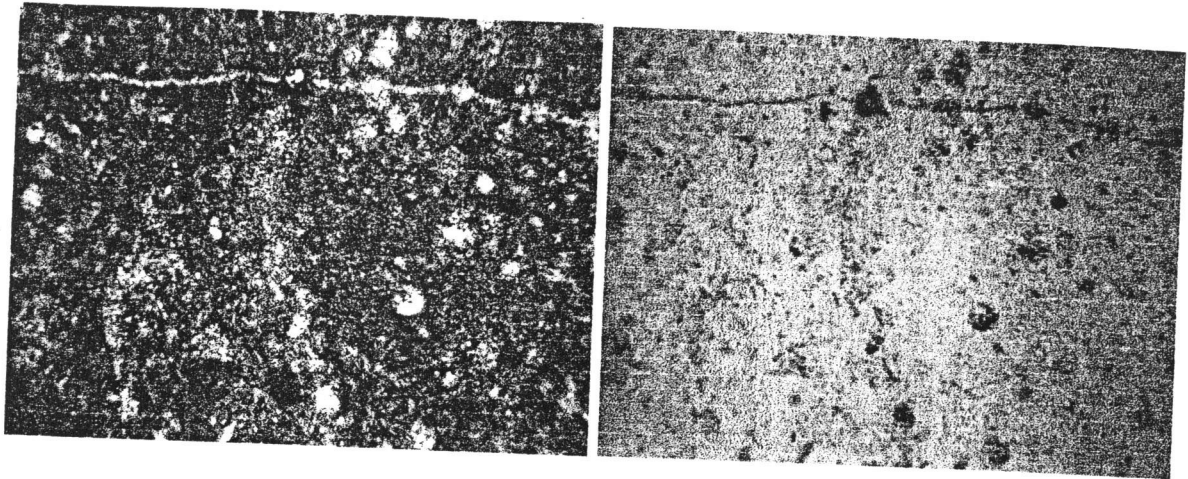
4. kép: foraminiferák Kiscelli Agyagból
Bécsi út-Váradi utca sarok, gödörásásból

A 3. és 4. kép alapján két fontos dolog állapítható meg. Feltűnő a szőlőszemekhez hasonló gömböcskékből álló foraminiferák, a Globigerinák nagy gyakorisága, amelyek planktoni (lebegő) életmódot folytató fajok. A fenéklakóhoz viszonyított arányukból nagyobb vízmélység, mintegy 200-400 m adódik. Ezek a lények tehát a partoktól távolabb éltek, mint a Mátyás-hegy magasabb részein található Nummulinák. Ugyanakkor az is jól látható, hogy sok foraminifera belsejét vörös színű vasoxid tölti ki. Ez valaha pirit volt, mely az egykori tengerfenéken uralkodó redukzív környezetben, a szerves anyagok bomlása során jött létre, majd később, a légköri behatások miatti utólagos oxidáció hatására limonittá alakult át. Ebből következik, hogy az az agyagréteg, melyből a 3.-4. képen látható kövületek származnak, a földfelszín közelében helyezkedett el.

3. Őslények a Mátyás-hegyi barlangból:

A mintákat a törmelékdarabok közül választottunk ki, ügyelve arra, hogy ne tartalmazzon kalcit-ereket. Ezek ugyanis forróvizes oldatokból válnak ki, ezért a kalcit-erekkel átjárt minta annyira átalakulhat, hogy az ősmaradványok nem ismerhetők fel benne. Fontos, hogy utólagos változásoktól mentes darabokat gyűjtsünk be. Az első mintavételi hely a Vonalzó környéke volt. További anyagot gyűjtöttünk a Cselédlépcső mellől, valamint a tó közvetlen közelében, a fekűt képező triász mészkőből és a Patakmederben található barlangi agyagból. A kemény kőzetekből vékonycsiszolatokat készítettünk, a barlangi agyagból pedig iszapolással szabadítottuk ki az ősmaradványokat.

A barlang legrégebb, triász kori kőzeteiből készült vékonycsiszolat látható az 5. képen (objektív: 3,6x, A=0,1). Az óriási (kb. 200 millió éves) időtartam során a kőzet nagy nyomásnak kitéve átkristályosodott, ezért az egykori őslények csak ovális foltok alakjában fedezhetők fel benne. Mindkét felvétel azonos látómezőről készült, az A.) kép világos, a B.) pedig sötét látóterű áteső fényben. A minta közvetlenül a tó mellől, a Patakmederből származik.

0.5 mm

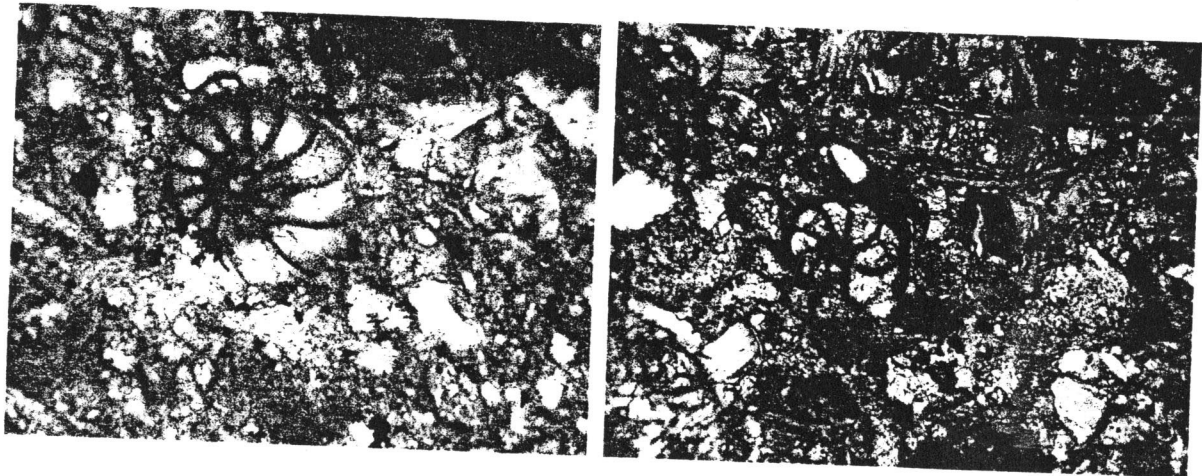
A.)

B.)

5. kép: középső triász mészkő
Mátyás-hegyi barlang, Patakmederből

A képen felül egy kalcittal kitöltött kis repedés fut át, amelynek közelében vasoxid szemcsék helyezkednek el.

A 6. képen két szép foraminifera metszetét látjuk. Alakjuk hasonlít a Nautilus-házakhoz, ámbar semmi közük egymáshoz. A házak kontúrja logaritmus spirális alakban csavarodik fel. Jól láthatók a kamraválaszfalak is, mely még inkább növeli a Nautilus-hoz való hasonlóságot (emiatt régebben apró fejlábúaknak tartották őket). A felvétel áteső fényű világos látóterű megvilágításban készült (objektív: 6x, A=0,1).

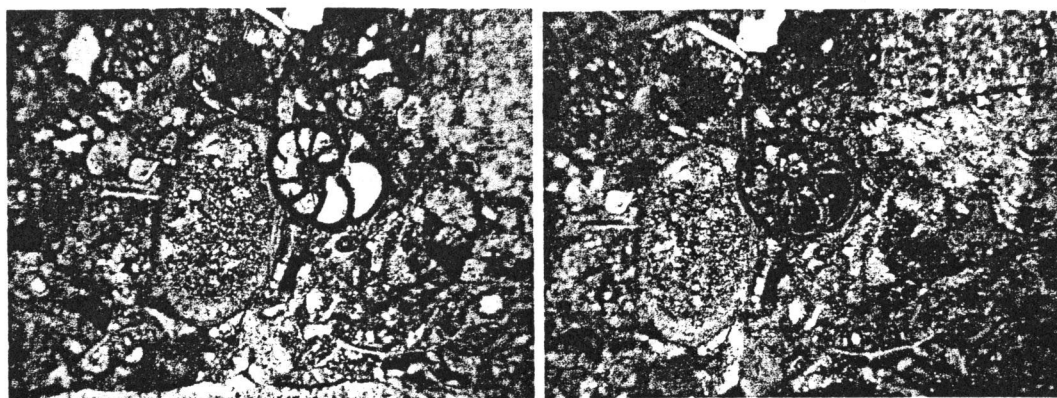

0.2 mm

0.2 mm

6. kép: foraminiferák metszetben
Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegyi barlang, Vonalzó környéke

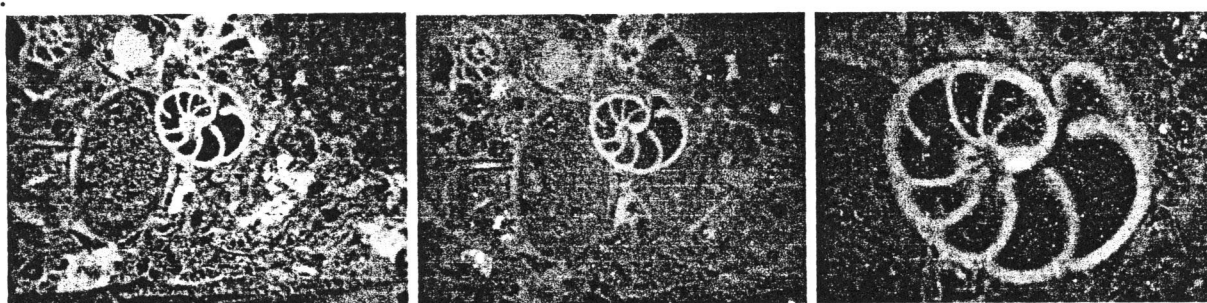
A következő képeken azonos látómezőről készült összehasonlító felvételek láthatók. Az A.), B.), C.), D.) felvételnél: objektív: 3,6x, A = 0,1, az E.) képnél: objektív: 10x, A = 0,3.

A.)

0.4 mm

B.)

C.)

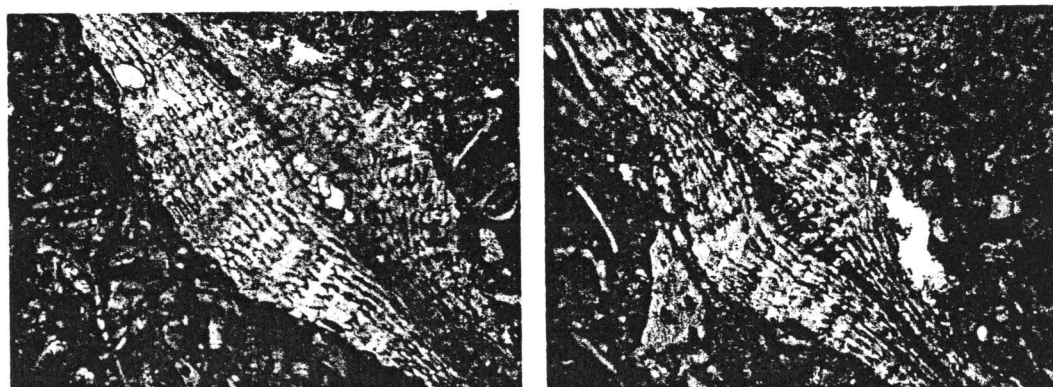
D.)

E.)

7. kép: foraminifera metszetben (azonos látómezőről készült felvételek)
Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegyi barlang, Vonalzó környéke

Az A.) kép közönséges világos látóterű megvilágításban készült, a B.) felvételen ugyanazt polarizált fényben láthatjuk. A C.) kép sötét látóterű áteső fényben, míg a D.) és E.) felső megvilágításban, Lieberkühn-tükörrel készült. Az A.) és B.) képen látható átvilágíthatatlan, sötét foltok némelyikéről a D.) és E.) képen kiderül, hogy valójában vörös vasoxid-szemcséket láthatunk.

A kőzet névadói, a nummulinák képviselői láthatók a 8. képen (objektív: 6x, A=0,1):

0.7 mm

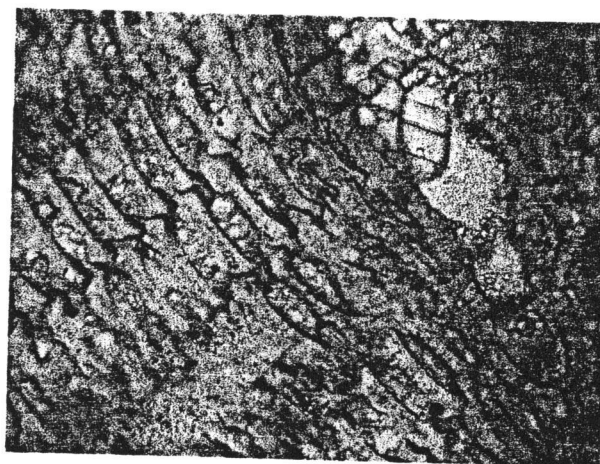
A.)

0.4 mm

B.)

8. kép A.) és B.): Nummulites vázak keresztmetszete
Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegyi barlang, Vonalzó környéke

A metszetben világosan megfigyelhetjük a kamrákat, és a közében levő kezdőkamrát (proloculus) is, mely méreteivel és központi elhelyezkedésével kitűnik a többi közül. Érdekes, hogy egy fajon belül vannak kis termetű, viszonylag nagy kezdőkamrájú (makroszférás) és nagyobb termetű, kis kezdőkamrájú (mikroszférás) alakok is. Ez a furcsa kettősség az ivaros és ivartalan szaporodási ciklussal összefüggő nemzedékváltásra mutat. Ezt a dimorfizmust Hantken Miksa ismerte fel a XIX. század második felében. A kezdőkamra és környéke alkotja az embrionális apparátust, melynek alakja fontos rendszertani meghatározó bélyeg. A következő, 9. kép kinagyítva mutatja a kezdőkamrát és környékét, melyet a 8. A.) képen is felismerhetünk (objektív: 20x, A=0,35). A kamrában ovális kalcitkristály helyezkedik el, jól látható párhuzamos repedésekkel. Hasonlóképpen, kristályok vannak a többi kamrában is.

0.1 mm

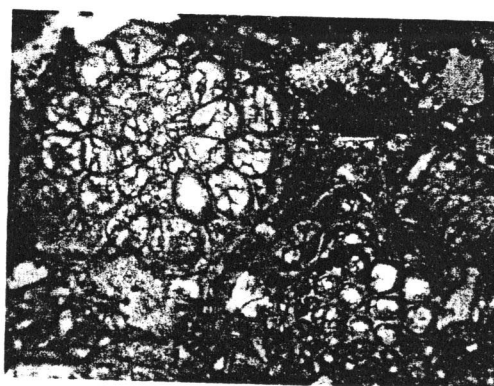
9. kép: a 8. A.) képen látható Nummulites középső része a kezdőkamrával (proloculus). A ház üregeiben kalcitkristályok nőttek
Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegyi barlang, Vonalzó környéke

További szép ősmaradványokat láthatunk a 10. A.) és B.) képeken is (Objektív: 6x, A=0,1):

0,8 mm

A.)

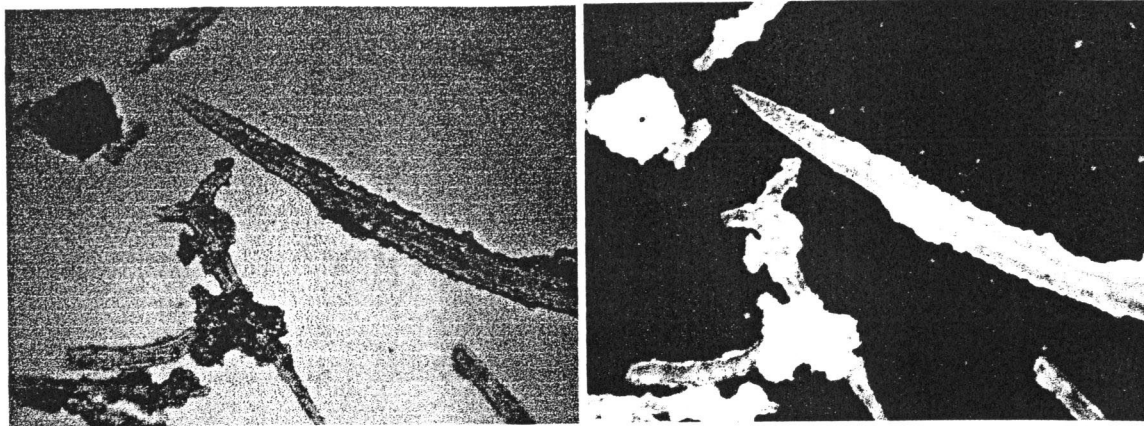

0,5 mm

B)

10. kép: Mészalgák
Felső eocén nummulinás mészkő, Mátyás-hegyi barlang, Vonalzó környéke

Rendkívül érdekes kövületeket találtunk a tó mellől származó barlangi agyagban is. A 7. képen szivacsstűk láthatók:

0,8 mm

A.)

B.)

11. kép: Szivacsstűk

Mátyás-hegyi barlang, Patakmederből származó barlangi agyagban

Mindkét felvétel ugyanarról a látómezőről készült (objektív: 3,6x, A=0,1). Az A.) képen világos látóterű, a B.) képen sötét látóterű áteső fényben láthatjuk az egykor élt kovaszivacsok vázait. A szivacsstűk anyaga kvarc (SiO_2), melyet a sósav nem támad meg. Négyféle típusba sorolják őket: monaxon (egytengelyű), triaxon (háromtengelyű), tetraaxon (négytengelyű) és poliaxon (soktengelyű). A jobbról középre benyúló tű az egytengelyűekhez (monaxon) tartozik, míg az alatta levő, elágazó példány egy négytengelyű (tetraaxon) tű darabja, melynek egyik ága éppen maradt.

A Mátyás-hegy kőzeteiből gyűjtött ősmaradványokat tanulmányozva önkéntelenül is eszünkbe jut, hogy az időnek milyen óriási szakadéka választ el bennünket az egykori tengerfenék élővilágától. Ezek a lények tízmillió évvel ezelőtt éltek a maguk egyszerű, de fontos életét az őskori tenger valószínűleg kellemes vizeiben. Az ősmaradványok sajátos szépségében gyönyörködve nem feledkezhetünk meg a természet lenyűgöző érdekességéről.

Mátyás-hegyi barlang: Edzőtúrák

Az ACHERON csoport számára a tagok gyakorlottsága, tudásának szinten tartása kiemelten fontos feladat. Ezért minimum heti rendszerességgel edzőtúrákat tartunk, melyek helyszíne a Mátyáshegyi barlang.

A túrák alkalmi célja változó, de összességében két csoportba sorolható: edzés, feltárás. Amely részeket túrázásaink során bontásra alkalmasnak, továbbjutási lehetőségnek tartottunk, azokra a részekre bontási engedélyt kértünk. Ezért csoportunk engedéllyel rendelkezik a Mátyáshegyi barlang bizonyos részeinek kutatására, ami miatt állandó kulcsunk is van. Ezek a Mikulás-ág, Tűzoltó-ág, Lapos folyosó és a Természetbarát szakasz, ahol a legnagyobb volumenű feltárás 2002-ben történt, amikor társulatunk a Bekey csoporttal közösen a Mátyáshegyi és a Pál-völgyi barlangot összebontotta.

A Mátyáshegyi barlang több szempontból is alkalmas edzőbarlangnak. Képződményekben ritka, így a gyakori túrázás nem károsítja ezeket. Változó nehézségű járatok lehetővé teszik, hogy bármilyen felkészültségű emberhez igazodva képesek legyünk megfelelő szintű túrát tartani. A barlang járatainak kapcsolódási rendszere (topográfiaja) segít kialakítani egy barlangi tájékozódási szemléletmódot, ami bonyolultabb barlangrendszerekben igen hasznos. Térkép áll rendelkezésre a barlangról, amivel a barlangi térképes tájékozódás sajátítható el. És végül, hogy a városból szinte akárhonnan egy óra alatt elérhető.

Egy szokásos edzőtúra menete a következő. Megérkezés és átöltözés után ellenőrizzük a felszerelést, hogy a túra kivitelezhető-e. Nem csak ajánlott de nagyon fontos is, hogy mindenkinél legyen tartalékvilágítás és elsősegély felszerelés. Ellenőrizzük, hogy az elektromos lámpák elemei/akkumulátorai megfelelő töltöttségűek-e és van-e esetleges tartalékizzó, ami működik. A karbidlámpákat hasonlóan ellenőrizzük, van-e elegendő víz és karbid a túrához. A túraútvonal meghatározásának fontos eleme a csoport összetétele. Mindig a leggyengébb tudású vagy legrégebben barlangban járt személyhez igazodunk. Persze nem szabad a csoport többi tagját ezért elkényelmesedni hagyni. A túra vezetője mindig olyan személy, aki a legjobban ismeri a barlangot, és aki a legjobban jártas túravezetésben. Mi, az Acheronnál, régen úgy tartottuk a túrán a sorrendet, hogy a túravezető volt legelől és mindenki ment utána. Emiatt egy év elteltével sem alakult ki mindenkiben átfogó kép a barlangról. Ezért most már minden túrának van olyan része, amikor nem a túravezető megy elől, hanem kiválaszt valakit, aki gyakorolhatja legelől a tájékozódást, azaz Ő viszi egy darabig a túrán a csoportot. Így sokkal előbb és könnyebben lehet memorizálni a barlang járatait, valamint középről a túravezető is jobban átlátja a csoportot. A tényleges túravezetőnek ismernie kell a többi tagot felkészültségben, erőnlétben, jártasságban. Ezért minden túra előtt megbeszélést tartunk, ahol a túravezető számára kiderül a túrázni akaró személyek fizikai és mentális állapota is. A túrán a sorrendet igyekszünk úgy felállítani, hogy a karbidlámpával nem rendelkezők egyenletesen legyenek elosztva a karbidosok közt, így kapnak egy kis rásegítést a lámpájukra. A barlangban libasorban haladunk többnyire. Nagyobb részeknél megállunk és bevárjuk a csoport végét. A túrák során nemcsak eljutunk valahová a barlangban és vissza, hanem igyekszünk feladatokat kitalálni, amiknek a gyakorlása később éles helyzetben előnyt jelent. Vannak ún. kunsztok, amik egy megmászdó falrész vagy egy lyuk is lehet akár. Lényeg, hogy az akadályt le kell küzdeni, és nem kikerülni. Ezek a kunsztok nem veszélyesek, csak az ügyességet teszik próbára, de mindenképpen hasznos gyakorolni őket. A túra során nem szabad semmit a barlangban hagyni, ami szemétnek minősül (karbidmész, zsebkendő), viszont kutatások alkalmával szokás a bontási helyen hagyni a szerszámok egy részét, vödröt, vonszólót. Ezeket a bontás befejezésekor vagy nagyobb szünetek idejére természetesen kihozzuk. Amennyiben szemetet találunk bent, azt természetesen kihozzuk, mert pár darab papír egy zacskóban igazán elfér bárkinél. Nálunk túrázás alkalmával nagyobb baleset nem történt, de fel vagyunk rá készülve

eszközzel és szakértelemmel. Egyik állandó tagunk mentőorvos. A túrák hangulata nyugodt, baráti. Ilyenkor kicsit kienged az ember a mindennapok szorításából. Beszélgetünk, élményeinket meséljük egymásnak. Ez az oldott hangulat is hozzájárul, hogy hétről hétre újra összejövünk és lemegyünk a Mátyáshegyi barlangba. Az edzések alkalmával szoktunk figyelni olyan helyekre, ahol új járat lehetséges. Ez több dolog is jelezheti. Huzat a kövek közül, laza kitöltés a szálkövek közt, szűk járat puha vagy agyagos talajjal. Térképen ilyenkor megnézzük, hogy ha esetleg tényleg egy új járat van ott, akkor az merrefelé visz. Ha nincs a térképen abban az irányban semmi, akkor érdemes megnézni. Egy ismert járatba új helyről bejutni nem mindig éri meg az erőfeszítést. A túra végén visszaöltözünk vagy a táróban, vagy jó idő esetén a barlang előtt és a barlangot bezárva távozunk.

Idén a Mátyáshegyi barlangban a kutatások során csak pár métert sikerült feltárnunk, amik zsákutcában végződnek. Mindhárom helyen több ízben is próbálkoztunk új járatok, lehetséges helyek feltárásával, de nagyon kevés eredménnyel. Bár maradtak még részek, amik biztatóak csak eddig nem került rájuk sor. Egyik ilyen a Természetbarát szakasz közepének északi falában induló, apró járatok. Találtunk még néhány kisebb, huzatoló hasadékot és repedést a Mikulás-ágban. De ezeket még nem néztük meg alaposabban. 2004-ben az edzőtúrák alkalmával kerül majd sor tüzetesebb vizsgálatukra, és utána külön kutatótúra keretében fogunk leszállni a helyszínre és bontani. Reméljük, hogy a jövő év edzőtúrái hasonlóan hasznosak, kutatásaink pedig még eredményesebbek lesznek.

CSODABOGYÓS KUTATÁS

Helyszín: Balatonederics, Csodabogyós barlang

A táboraink elsődleges célja az volt, hogy a barlang Bezengő oldalágában félbeszakadt kutatást folytassuk.

Amikor azt terveztük, hogy legközelebb már az új részben fogunk túrázni, akkor túlságosan optimisták voltunk. A huzatoló lyukat csak nagyon nehezen tudtuk tovább tágítani.

Megpróbáltuk a talpszintet tovább süllyeszteni, ami eleinte vérmes reményekkel kecsegtetett, hiszen a bontás során hallani lehetett, hogy az álfenék aljából egy ismeretlen mélységbe hullottak a kövek.

Sajnos a kövek ugyan hullottak, de olyan szűk és főként hosszan tartó a szálkő repedés, hogy ott biztosan nem lehet lejutni.

Maradt a huzatoló lyuk, a hasadék irányban. Ez kb. fél méter után balra kanyarodik és ott már olyan széles, hogy kényelmesen el lehetne fégni. Ehhez azonban a kanyart még be kellett volna venni. A kövek nehezen voltak érhetőek és leginkább a két oldalsó szálkőfal okozott problémát.

A jobb oldali falon láthatóak vékony repedések, azonban véső hegye túlságosan hegyes szögben éri el, így minduntalan leugrott onnan. Ki szerettük volna próbálni, hogy egy 1,5-2 tonnás olajemelőt betéve a szűkületbe, a két szemben lévő fal egyikét- praktikusán a már repedett- tovább repesztve letörünk akkora darabokat, hogy már le lehessen fégni.

A bontási végpont szerencsére továbbra sem jelentett omlásveszélyt így bátran lehetett folytatni a kutatást.

Augusztusi táborunkban sikerült is a legvékonyabb kutató társunknak a hasadékba benyomulnia és onnan egy komoly méretű követ kiadnia. Ehhez a kő mindkét végére hurkot kellett vetni és így tudtuk mindkét felét egyszerre, vagy éppen késleltetve emelni. A másik két kő, ami akadályozta a bejutást még továbbra is ott van.

A belsőt ugyan sikerült megmozgatni de olyan az alakja, mintha egy dugót akarna az ember kihúzni az üvegből úgy, hogy valaki már előtte teljesen beverte oda.

A külsőt valószínűleg kivenni nem is tudjuk majd. Egyelőre abban reménykedünk, hogy beférünk felette.

A járatban kb. 3 méterrel messzebbre sikerült bejutni.

Itt a várt kényelmes hely csak annyira kényelmes, hogy meg lehet fordulni benne. A végpont most szálkő között kb. 1,5 méterrel lejjebb került, és ha lehet még nehezebb a bontása. Azonban a kövek továbbra is nagy mélységbe hullnak.

A csapat tapasztaltabb tagjai részére szerveztünk túrát a barlang Colosseum ága felé, ahol kötéltechnikai ismeretekre is szükség van ahhoz, hogy biztonságban lejusson az ember a hasadékok aljába.

A kezdők részére Fügőkertti élménytúra és felszíni kötéltechnikai alapoktatás tette még színesebbé a programot.

Ismét voltak vendégek a táborban, akik remekül érezték magukat és legközelebb is szeretnének hozzánk csatlakozni.

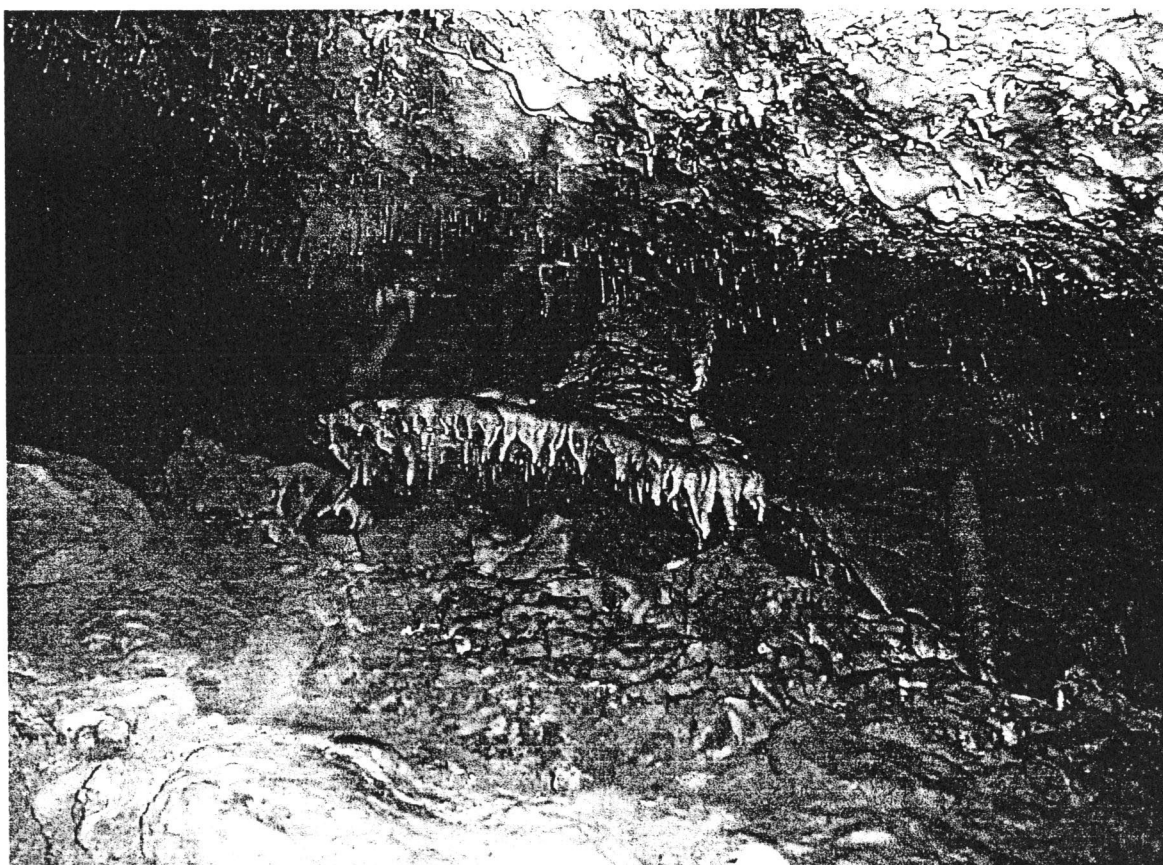
Fontos momentum a barlang kutatásával kapcsolatban, hogy az illetékes Balaton Felvidéki Nemzeti Park közbenjárásával létrejött a barlangot kutató csoportok érdek egyeztető találkozója Veszprémben. Sikerült a korábbi nézeteltérések ellenére a közös munka mellett lándzsát törni.

Megszűnt a csoportok területi korlátozása a kutatási területeket illetően a barlangban.

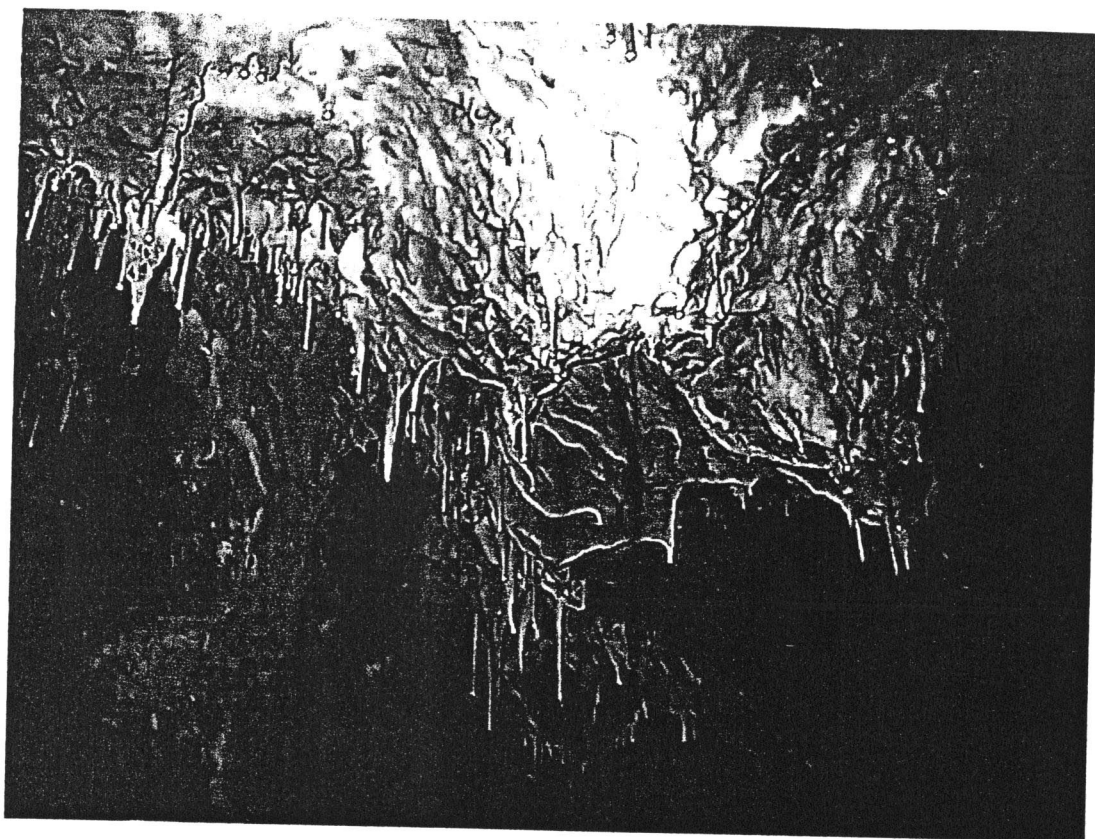
Viszont a csoportok egymást és a Nemzeti Park Igazgatóságát előre kell tájékoztassák a kutatási terveikről.

Kép 1: Bezengő bontási végpont

Kép 2: Fügőkert baldahinja

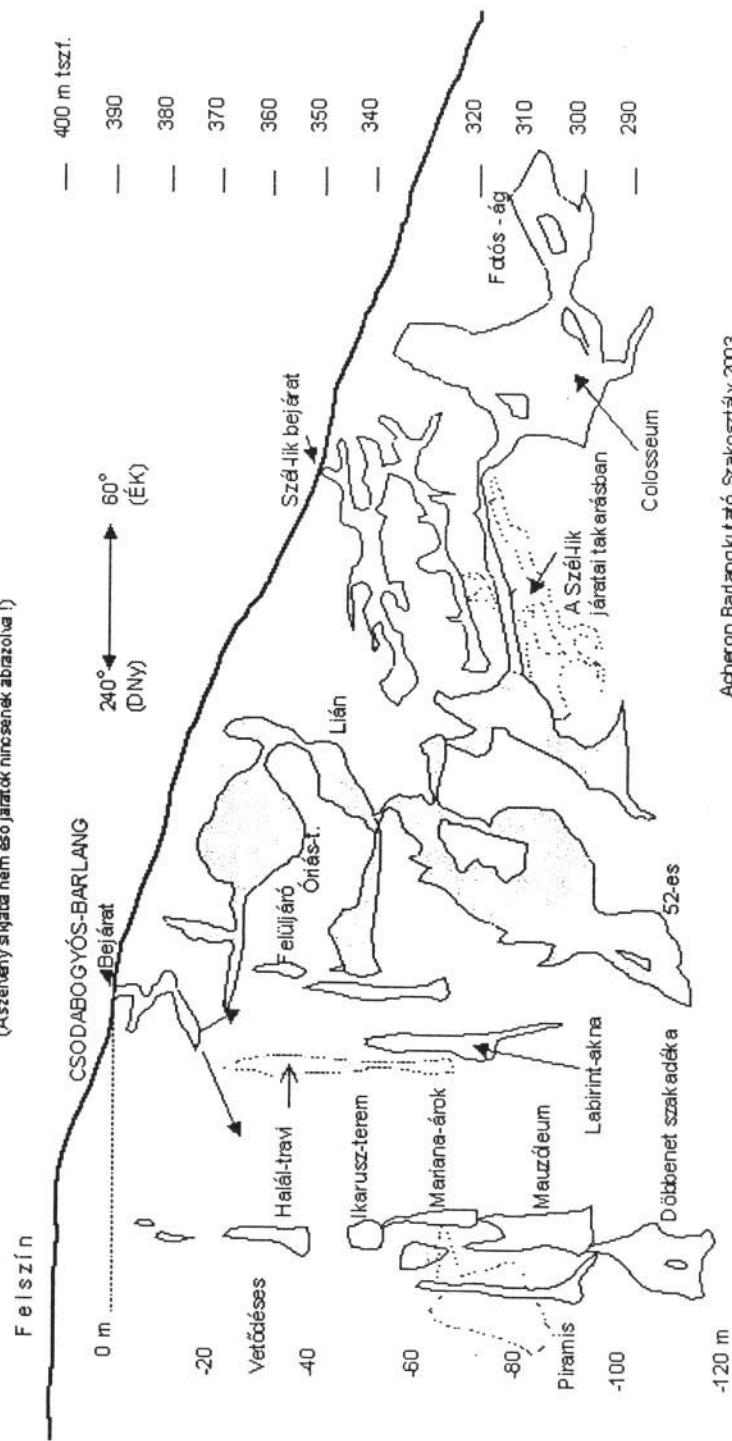
Kép 3: Lián terem

Kép 4: Felszíni kötéltechnikai gyakorlat

A CSODABOGYÓS- ES SZÉLLIK-BARLANGOK EGYBEVETÍTETT TÁGYSZELVEIJE

(Azselvény síkjában nem eső járatok nincsenek ábrázolva!)

Acheron Barlangkutató Szakosztály 2003.
Szerk.: Kárpá József

BÜKKI KUTATÁSOK

Kutatási területek: Gyurkó-Lápa(Lengyel) barlang, Szamentu barlang, Örvénykői indikációk

Gyurkó-Lápa (Lengyel) barlang

Lengyel barlangban a tavalyi nagyszerű továbbjutást megcsúfoló kő eltávolítása volt az elsődleges cél.

Sikerült kölesön kapni egy aggregátort és hozzá megfelelő fűrőgépet is.

Az elektromos hálózat kiépítése és a felszerelés végpontra szállítása után kezdődhetett el a munka.

Egy ember kezelte az aggregátort, egy kellett a barlang bejáratához, egy a terem aljába és ketten bontottak a végpontra. Először megpróbáltunk kényelmesebb lejutást biztosítani a végpontra. Kiemeltünk egy nagyobb követ és a lejárati szűkületen is próbáltunk tágítani. Ez sajnos nem pont ott és úgy sikerült, hogy az tényleg segítse a lejutást ezért aztán nem is erőltettük tovább.

A végponti kő eltávolítása azonban minden előzetes várakozást felülmúlt. Mindössze egyetlen lyukat kellett fúrni a kő tetejébe, a függőleges tengelyét eltalálva, hogy aztán több darabra hulljon. Innentől ismét szabaddá vált az út lefelé.

Jó volt újra találkozni a tavaly bennrekedt kalapácsokkal, feszítővassal, vésővel.

Érdekes és érdemes megfigyelni, hogy a barlangnak ez a része még gazdag fiatal képződményekben, ellentétben a felső nagyterem visszaoldott cseppköveivel.

Ebben a mélységben már jól láthatóak az aktív vízmozgásra utaló jelek. Vegyük csak példának a bejáratba mosott követ, ami elzárta az új részbe vezető utat.

Viszont az új rész végponti zónájában nincsenek képződmények, de továbbra is aktív vízmozgásra utaló jelek láthatóak.

A végpontra több irányban is végeztünk próbabontást és két helyet is érdemesnek tartottunk a tovább bontásra.

Az első ponton, ami az Elefánt ház tetejében, a hegy felől közelíthető meg egy aknán keresztül, sajnos sokat időztünk és csak nagy nehezen sikerült kb 2 métert előre haladni. Ott aztán olyan szűk hasadék megy fölfelé, hogy azzal nem érdemes tovább foglalkozni. Viszont a vízszintes kúszó járat, amit kibontottunk, talán lefelé, az álfeneket megbontva tovább bővíthető lenne. Depózási hely nem igen van, ezért inkább otthagytuk inségesebb időkre ezt a bontási pontot.

A kettes számú bontási végpontra a köveket sikerült kiszedni. Igen jól haladtunk és Lacinak sikerült elsőként egy, az Elefánt ház irányába mutató, igen jól huzatózó lyukba bemászni. A járat nem túl tágas, gyakorlatilag egy Z betűt leírva valóban az Elefánt ház aljába jut ki.

Középen van annyi hely, hogy két ember elfér. A Z betű két töréspontjában egyaránt szétnéztünk. Az egyikben sikerült felrakni digitális fényképezőt, és két irányban képet csinálni. A hegy felé sajnos egyértelműen szálkőbe ütköznénk, de az elméleti fő hasadékirányba lőtt fotó szerint van levegős járat. Pontos méreteket az erős pára miatt nem sikerült kivenni de biztosan van valami.

A másik sarokban lefelé hulló kövek vonták magukra a figyelmet és ez be is váltotta a hozzá fűzött reményeinket.

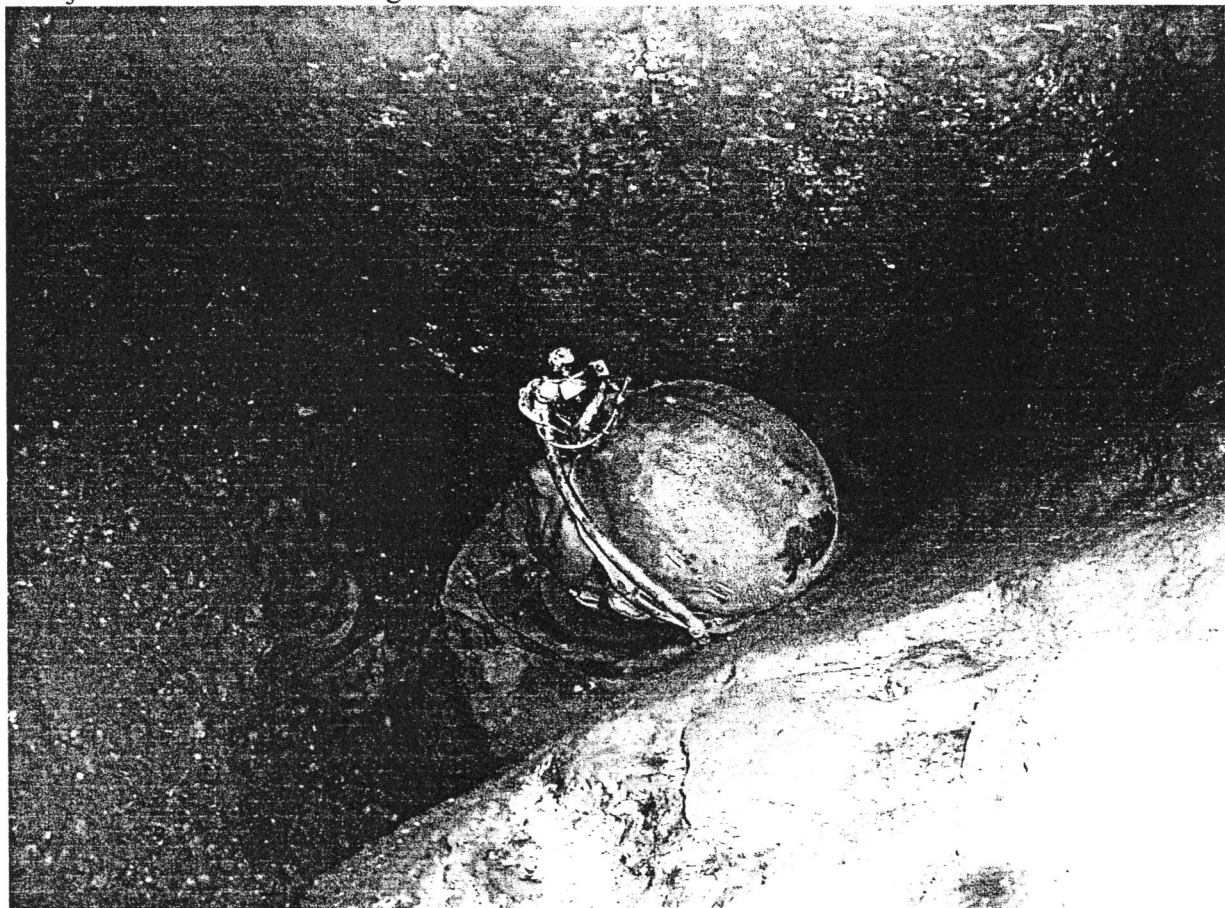
Kép 5.

Egy elég szűk helyen kell bebújni (Kép 5.), ahonnan egy svédcsavarral lehet lejutni egy lefelé vezető, kb 2-3 m mély hasadékba, aminek az alján még további 1-1,5 m-t bontottunk a huzat után kutatva. Fejjel lefelé bontva már be lehetett látni egy háromszög alakú lyukon egy hasadékba. Úgy véltük, hogy valószínűleg annak is az oldalába lyukadunk majd be.

A hasadékban láttunk egy határozott sziklapereget, közel

függőleges, és az éle mentén a vízszintessel enyhe szöget bezáróan, kicsit felfelé meredező borsóköves képződményt. Határozottan úgy nézett ki, mintha a légáramlat beállította volna, mint egy szélzsákot.

A teljes áttörésre azonban még várni kellett.

Kép 6.

Először csak mellmagasságig tudtunk bekúszni (Kép 6.) a lyukon és ott egy természetes kő állt az ember bordái közé, amit le kellett volna vésni onnan.

Legközelebb alapvetően csak túra jelleggel látogattunk le a végpontra de-, ha már itt a pajszer"- felkiáltással nekiálltunk azt a bizonyos követ, -ami a lejutást akadályozta- kicsit levésni. Sikerült is annyira letördelni belőle darabokat, hogy Andrea már be is tudott volna

menni. Lábbal előre indult el, de amikor csípője már túlért volna a szálkő peremen és lábbal még mindig nem talált biztos támaszt, akkor inkább visszafordult és fejfelé próbált meg lejutni. Szerencsénk volt, mert így simán becsusszant a résen és onnan tudott közvetíteni, hogy mit is lát valójában.

Egy kisebb terembe jutott, ahonnan első ránézésre nem volt tovább jutás. A bejárata is nagyon szűk.

A korábban keresztasadéknak látszó rész valójában egy piramis alakú terem, melynek a bal oldalában és az alján találtunk olyan részt, ahová a köveket bedobva még további 6-8 méter új barlang részt remélünk. Ezzel a bontással kb. 5 méter új szakasszal bővült a barlang.

Mélységben azonban csak egy soványka méterrel mélyült a barlang.

Ennek az új teremnek a CSOBOGÓS nevet adtuk, mivel bekúszáskor Hajninak a tartálya egy kisebb vízesezt zúdított a nyakába.

Keserves a bontás egy olyan helyen, ahol a bontásban résztvevő barlangászokon kívül a depónak már nem igen marad hely. Így jártunk a Csobogós utáni teremben is. A lefelé hulló kövek hasadéka direktben nem volt bontható, mert túl nagy kövek vannak beékelődve.

Megpróbáltunk a jobb oldalon hátulról a hasadékhoz kerülni. A talpszint süllyesztés közben fedeztük fel, hogy jobbra felfelé is lehetne bontani. Rövid, egy-két órás küszködés árán már fel lehetett bújni egy akkora terembe, ahol maximum két ember fér el. A terem egy

függőleges, ám szűk hasadék aljának kitágulásával keletkezett. Innen megint jobbra visszafelé, a Csobogóshoz jutottunk, balra egy omladékos főte jobb sarkában, futball-labda nagyságú lyukon át egy lapos, szűk hasadékba látni. Azonban nem valószínű, hogy be tudunk jutni, mert már a bejárat is nagyon szűk és utána se biztató a járat.

A Csobogóshoz való visszakanyarodás azonban új perspektívát nyitott a lefelé vezető járat bontásához. Most már van hely kiemelni két beékelődött követ és így már talán lesz akkora hely, hogy leférünk az alsó hasadékba. Arra kell figyelni, hogy a két kő most egymásnak feszül és bármelyik nem egy idejű elmozdításával a másik kő becsúszhat a hasadékba, ahol elzárhatja azt, és onnan kiszédni a követ megint nem lesz könnyű feladat.

Ezért mindkét követ meg kell lasszózni, és amíg az egyiket emeljük a másikat meg kell kötéllal tartani.

Összegezve idén a barlang az Elefántházból számítva kb. 15 méterrel lett hosszabb, mélységben 4-5 méterrel jutottunk lejjebb. Az új részben nem találhatóak említésre méltó képződmények.

A barlang korábban ismert cseppköves nagyterméhez képest továbbra is gyakorlatilag annak függőleges vetületében vagyunk, annak zónájából nem sikerült még kitörni.

ÖRVÉNYKŐI barlangok

Korábban a barlang alatti hegyoldalt és a bejáratnál közel azonos terepszintű magasságban kutattunk indikációk után.

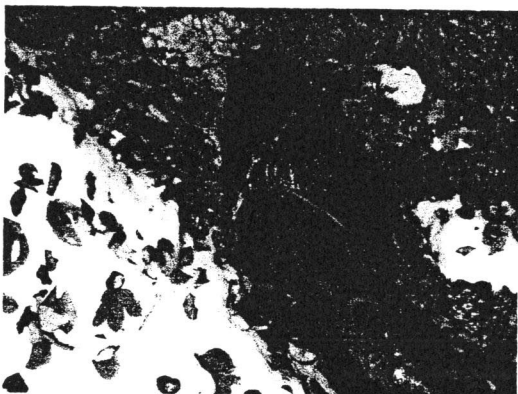
Most viszont a barlangtól távolabbi és szintben is magasabban fekvő szálkő kibúvást vizsgáltunk át. A hely kb. 700 méterre, NyDny-i irányban, az Örvénykő 560m tengerszint feletti magasságában, az erdészeti út felett 15m-re található.

Itt több indikációt is felfedeztünk, szám szerint hatot, melyeknél bontásra utaló nyomokat nem találtunk.

Két illetve három üreg volt méltó komolyabb figyelemre.

Az első- Ö/1- rövid kuszoda után kétfelé ágazik. A jobb oldali ág egy méter után kürtőbe megy át és 3-4 méter után a felszínre lyukad ki. A bal oldali járat megy a hegy belseje felé de ehhez komoly talpszint süllyesztést kellene végezni, amihez már kutatási engedély szükséges. Kifelé vettük észre, hogy a bejárat után közvetlenül lefelé is van kívülről behatoló fény. Ez kb. két méterrel lejjebb lévő kis üreggel hozható kapcsolatba. Vagyis ennek a barlangnak 3 bejárata is van.

A második és harmadik indikáció – Ö/2, Ö/3- egymás alatt felett helyezkedik el. Közvetlen kapcsolat most még nem látható de nagyon valószínű, hogy kapcsolódnak valahol. A felső járat 2,5 méter kuszoda után nem járható tovább, de bontása is nehézkes lenne.

Ö/2 bejárata kintről és a belső teremből kifelé

Az alsó járat négy méter kuszoda után egy nagyon kényelmes, több ember számára is tágas terembe érkezik. Belmagassága legalább 3 méter, szélessége 1,5 méter. A terem hegy felé eső végében szintén van befelé vezető járat, de azt megint csak bontani kellene.

A kutatási engedély kérelmet az illetékes Nemzeti Parkhoz beadtuk.

SZAMENTU barlang

A Szamentu barlangban sajnos terveinkkel ellentétben nem sikerült eredményt elérni. A barlangban tett legutolsó rövid túra alkalmával sajnos a Tinédzser teremben friss karbidolás nyomára akadtunk. Legközelebb kilapátoljuk onnan. A lejárati aknában található létrát is megvizsgáltuk. A létra két darabra szedhető és a bejáratnál szemben lévő hasadékba be is rakható.

Megemelve sikerült az alsó tagot kihúzni és az oldalsó hasadékba betornázni. Utána jött a felső tag és még az is befért mellé. Olyannyira, hogy fentről nem is látszik egyik létra vége sem. Így most már avatatlan barlangjárók nem is tudják, hogy van ott egy létra, amit hosszabb kutatások idejére persze össze lehet újra szerelni.

Szamentu túra utáni csendélet

Acheron erdélyi körtúra

2003 nyarán a legnagyobb Acheronos megmozdulás az erdélyi túra volt. Egyik régi csoporttársunk (Jankuly Imre, "Mimi") kalauzolásával körbebarangoltuk a Zarándi- és a Béli hegységeket. A csapat öt főből állt. Mimivel Erdélyben volt megbeszélve a találka.

Július 20-án este hat körül Andráséknál gyülekeztünk. Mindenki szépen átcuccolta hozzájuk az összes holmiját és kezdődött a berámolás. Egy nagy utánfutó volt hivatott vinni a cuccainkat. Mire én átértem már alig volt benne hely. Atrámoltam a motoros-táskából az utánfutóba, még került be pár dolog és az már meg is telt. Aztán hétkor végre elindultunk. Még betértünk egy kis kajáért a Tescoba, aztán meg se álltunk a határig. Biharkeresztesen alig voltak, így hamar átértünk Borsba, a határ román oldalára, majd ott is kis ellenőrzés és végre külhonban voltunk. Ekkor még nem néztünk ki magunknak a térképen éjszakára pihenőt, pedig majd éjfél lévén ideje lett volna. Bementünk Nagyváradra, ahol egy jót kóvályogtunk a sötét utcákon. Minden helyet vagy háromszor megnéztünk mire megtaláltuk az utat Királyhágó felé. Hajnali egy-kettő felé járhatott az idő, amikor Andrásnak elege lett a sötét szerpentinekből és úgy döntött, hogy száz méteren belül letáborozunk éjszakára. Hamar találtunk egy nagy, füves placcot, ami alkalmasnak látszott. Elővettük a hálósákokat, mindenki keresett egy puha, száraz részt a fűvön (az éjszakai harmattól kicsit nyirkos volt néhol a fű) és pár szendvics is elfogyott. „Ki tudja?” alapon éjszakára magamhoz vettem a macsétát, nehogy valami vad a vacsorájának nézzen minket.

Reggel nyolckor arra keltünk, hogy egy román parasztlányka teheneket hajt át köztünk. Vagy lehet, hogy volt ott bika is, de ezt így álmomból felriadva, városi gyerek lévén, meg nem mondom. Minden tehen nyakában volt egy csinos kis kolomp vagy csengő. Na erre keltünk. Aztán konstatáltuk, hogy az éjszakát egy hangyabolyban töltöttük, szerencsére azok is aludtak. Bepakoltunk Malackába (ez az utánfutó neve!) és kis reggeli után nyomás tovább. Jó kis kocsikázás következett. Ennyi duzzasztógátat életemben nem láttam. Ezek a románok minden folyóra gátat tesznek. Szép kis erdei utakon furikáztunk föl és le. Szerencsére jó magasan voltunk, és kaptunk kilátásként egy kis ízelítőt Erdélyből. Ekkor vettük észre a terepjáró első hibáját. Egyszer csak éktelen dudálásra lettünk figyelmesek. A hátul utazók felriadtak a szundításból és András, a sofőr, is megijedt, hogy mi lehet az. A duda csak szólt és szólt. De sehol egy autó. Ekkor kezdett derengeni lehet, hogy mi dudálunk. És tényleg. András elkezdte csapkodni erőből bent a kormányon a dudát. Mire az egy időre elnémult. Majd újra elkezdett szólni. Na ekkor megálltunk és lehúztuk a sarut a dudáról. Egy gond megoldva. Irány tovább a Bihar hegység déli részére, a Mócok földjére. Kaptunk egy fülest Mimitől, hogy héthatárra szóló vásár van a hegyen. Kb ekkor futottunk össze vele. Első híre az volt, hogy a vásárnak mindjárt vége és úgysem tudunk felmenni az esőzések miatt, mert keskeny az út és csúszik és ezeregy autó jön szembe a vásárról. Na ez kilőve. De Mimi mondta, hogy van ott egy szép tisztás, hűsvízű patakka, ahol el lehet tölteni a délután hátralévő részét. A patak a tisztással elég mély helyen volt. Kilátásnak csak egy távoli hegy csúcsát láttuk, körbe pedig csak a tisztást körülvevő fákat. A Mócok földjéről lefelé vezető út a tisztás mellett haladt, így láthattuk, hogy tényleg vége a vásárnak. Szinte egymást érve jöttek lefelé az autók, és mindegyiken látszott, hogy jól bevásároltak mindenfélét. Kicsit zavaró volt a forgalom, de a jó hely feledtette. Hétágra sütött a nap ezért úgy döntöttünk, hogy megmártózzunk a patakban. Az hideg volt ugyan, de jólesett abban a hőségben. Mimi közben összeismerkedett két magyarul is beszélő aradi családdal. Kaptunk tőlük igazi román kaját. András az indulás előtt valamivel megégette a nyakát, így szegénynek rosszul esett a napsütés. Napernyőt kellett tartani neki, hogy ne nyafogjon. Délután vége felé indultunk el, hogy időben legyünk a következő célunk, az Ördögös szoroshoz. Tudtuk, hogy aznap este

már bőven nem érzük el. Mikor kezdett sötétedni, már Mimi sem volt biztos abban, hogy merre is kell menni. Megkérdeztük a helyieket, akik nagyon segítőkészek voltak, de sajnos románul. Végül az erdő közepén teljesen ránk sötétedett. Úgy döntöttünk, hogy akkor most tábort verünk. Egy, az erdei útba becsatlakozó, műútra telepedtünk. Én nem vittem sátrat, úgyhogy a többiek sátra közé lettem a polifómom, rá a hálósákkal. Nem volt az a velőtrázó hideg, úgyhogy jól aludtam. A vacsorát Andi és Mimi szolgáltatták. A közös hidegtelelem készletből dobtak össze pát szendvicset. Szép, csillagos volt az éjszaka, amit csak én láthattam, nem lévén sátram.

Reggel ismét kolompolásra keltünk. Két tehén meg egy bika jelentek meg az úton és jöttek be rögtönzött táborunkba. Elég félénkek voltak, úgyhogy nem tudom miért pont ott álltak neki legelni. A bika le akarta nyúlni a tejünket, bár volt nála két tehén. A kis telhetetlen! Gyors szendvicsszendvicsreggeli után folytattuk utunkat a rengetegben. Mimi a motorral gyorsabban haladt így csak időnként találkoztunk vele mikor megállt bevárni minket. Na itt derült ki a Kicsike (a terepjáró) másik hibája. Nem működik az összkerék meghajtás. Valami elektromos hiba miatt nem kapcsol be. A felező meg a difizár jó volt, de az kevés. Mély sáron emelkedőn csak összkerékkel vagy lendületből lehet átjutni. Namármost egy kanyargós, keskeny, erdei úton nem lehet lendületet venni. Ráadásul utánfutóval pláne nem. Szóval maradt az ügyeskedés. De szerencsére komolyabb beragadás nélkül úsztuk meg. Volt pár látnivaló a szoros felé haladtunkban. Elsőnek egy patak felett átívelő természetes kőhidat látogattunk meg. A patakot hamar meglettük, de először véletlenül rossz irányba indultunk el rajta. De se baj, túráztunk egy jót! A többiek lábbelije beázott a patakban gyaloglás miatt, de én egy munkásőr surranóban voltam. Ajánlom mindenkinek! Szárazlábbal megúsztam. A híd óriási volt. Hatalmas sziklák feküdtek alatta a patakban, amik a híd aljáról estek le annó. A sziklák közt medencékbe gyűlt a víz. Megint egy jó alkalom a lubickolásra. Bár az erdő miatt kicsit sötétebb és hűvösebb volt, de a nap megint magasan az égen sütött és jó időt csinált. A kőhidat otthagya továbbmentünk és a Fehérkörös forrását vettük célba. Csak körülbelüli infónk volt róla, hogy hol van. Meg kellett hát keresni magát a patakot és felmenni rajta. Bár a forrás környékén még csak egy vékonyka ér. Egy irtó sűrű erdőben kellett caplatnunk, hogy meglegjünk. Csoda, hogy útközben észrevettünk egy kövön sütkérező kígyót. Mint itthon megbizonyosodtunk róla, egy kis kereszt viparával találkoztunk. Aztán meglett a forrás. Ittunk is belőle. Visszafelé, ha lehet még rosszabb úton mentünk. Kitaláltuk, hogy toronyiránt átvágunk az erdőn. Az előrejutást két dolog lassította. Az erdőben keresztbe kidőlt fenyőfákon kellett hol keresztbe, hol hosszában átkelni. A másik dolog a málnás volt, aminek nem lehetett ellenállni. Jól belaktunk vele. Aztán mikor visszaértünk a kocsihoz már indultunk is az esti célhoz, az Ördögös szoroshoz. Még világosban értünk oda, de a mélyen fekvő szorosba már nem sütött be a nap. Vagy egy órát bolyongtunk, hogy táborhelyet találjunk. Végül egy óriási kőfülkét néztünk ki. Akkor volt, hogy étteremmé alakították. A szoros úgy nézett ki, hogy vagy ötven méter magasak voltak a falai. Az egyik fal tövében még 8-10 méterrel mélyebben egy patak folyt, a másik fal tövében volt az út. A tábor közelében találtunk egy félig kiépített barlangot. Patak csörgedezett ki belőle, ami sok, kis tetarítás vízesést hozott létre. A barlang egy jókora teremmel kezdődött. Tibi, Ádám és én elindultunk befelé. Sajna egy szál kis kézilámpával bénáztunk egymásnak világítgatva. Nem volt veszélyes, csak nem láttunk semmit. Aztán mikor beértünk a lezárt részig, onnan visszafordultunk. Andi, András és Mimi utánunk mentek be. Ők már lámpával felkészültebben. Eközben Ádám és én elmentünk felderíteni a szorost. Vittem GPS-t. a mély hely miatt csak három műholdat látott, szerencse, hogy tudott koordinátát mondani. Mondjuk csak 70-80 méter hibával. Aztán visszamentünk a táborhoz vacsorázni. Végre meleg étel. Megint összedobott kaja volt, de valami förtelmes, műanyagdobozos készlet tál. Találkoztunk ott egy cseh párral, akik éppen európai körúton voltak. Együtt vacsoráztunk velük. Aztán volt megint egy kis autószerelés. A kipufogó felfüggesztés leszakadt az egyik kátyúnál. Nekem meg végre sikerült, Andi telefonjáról, hazaszólnom, hogy jól vagyok, átértünk a határon. Aztán a padok közt bivakolva aludtunk.

Reggel napkelte után keltünk. Végre nem tehenekre! Viszont a szurdokba csak jóval tíz után sütött be a nap. A cseh pár hamar elindult. Mi akkor még csak reggeliztünk. Aztán Tibivel sziklamásztunk kicsit a fülke melletti falon. Majd összeszedelőzködtünk, kézzel megfordítottuk az utánfutót a szűk úton és irány Szigyistel völgye. Első útközbeni állomásunk az Aranyosfői jégbarlang volt. Ötszáz métert kellett felmászunk miatta a hegyre. Turnusos barlanglátogatás volt. Mi gondoltuk, hogy megbeszéljük a vezetőkkel, hogy mi is barlangászok vagyunk és engedjenek le vezető nélkül. De hiába mutogattunk mindenféle tagságit meg engedélyt, kötötték az ebet a karóhoz. Végül hozzacsapódtunk egy turnushoz és irány a barlang. Egy beszakadt töbör alján volt. Ahogy mentünk le a lépcsőn még meleg volt, de egyszer csak, amint árnyékba értünk, vagy 15-20 fokot hűlt hirtelen a levegő. Olyan hőmérséklet különbség volt, hogy húzott le a huzat. A barlang kicsit szerény volt. Egy stégszerűségen kellett körbemenni, ami legfeljebb kétszáz méter hosszú lehetett. Volt ugyan pár jégcsap, meg jégtó, de annyi. Gondoltuk érdekesebbé tesszük a túrát. Elkezdtünk hógolyózni. Ami a többi embernek nem biztos, hogy tetszett, de mi ezt nem értettük. Lefelé haladva a hegyről találtunk egy tisztavízű forrást. Pont jókor, abban a rekkenő hőségben. Leérve a hegy lábához, az ott lévő pataokban is megmártóztunk. Majd ott tartózkodásunk óta először bementünk egy kisboltba. Elég nehezen értik meg a külföldieket, hiába románul beszélünk hozzá. Következő állomásunkhoz már késő délután indultunk. De útközben betértünk egy étterembe. Pont jókor, mert elkezdett esni az eső, és nem akartuk, hogy Mimi a motoron elázzon. Fura hely volt. A sült-hasáburgonya meg a palacsinta elfogyott, csak a szomszéd asztal kapott belőle. Szerencsére a pincérszác emberi nyelven is tudott, ezért sikerült az ételrendelés. Megkérdeztük, hogy hol a WC, mire ő az étterem hátsó részében lévő, Barbie-rózsaszín épületre mutatott. Mondta, hogy kezet mosni meg mögötte a pataokban tudunk. Nagyszerű! Az eső elálltával tovább indultunk.

Közép-Európa legmélyebb beszakadt árka, a Rozsdás-árok. Megint gyalogolhattunk fölfelé egy csomót. Tehenek persze itt is voltak. Az árok tényleg mély volt, több, mint kétszáz méter az aljáig. A szélén látni lehetett, hogy még mostanában is szokott omlani. Fenyőfák álltak a peremén, de fenyőfák voltak az árok alján is. Felmentünk a perem legmagasabb pontjára. Útközben sok kőénybokrot találtunk, amikről falatoztunk is. Aztán kocsiba be, ablakot le, könyököt ki, kettesbe be! Irány Szigyistel völgye. Egy jókora tábor volt a patak partján. Telis-tele magyarokkal. Mi inkább átkeltünk a patakon és ott kerestünk táborhelyet. Találtunk is egy jót, egy diófa tövében (Munkácsi megfesthette volna), de elég nehéz volt kocsival is odaállni. Este szalonnát sütöttünk és elhatároztuk, hogy másnap körülnézünk a környéken.

Reggel felkelés után egyből indultunk is megnézni a helyi barlangokat. Sok kis név nélküli barlang. Egyik sincs lezárva, de nem is kell, nem pusztítják őket. Voltak közülük szépek, sok cseppkővel, termekkel, meg voltak egyszerűbbek, kevesebb látnivalóval. Kevesen ismerik ezeket a barlangokat, mert mélyen az erdőben vannak majdnem a hegytetőn (megint hegymászás!). A déli ebéd után kétfelé vált a csapat. Andi, András, Ádám és Mimi elindultak végig a patakon. Tibi meg én a közelben sziklát másztunk. Közben megérkezett vagy száz szarvasmarha. Román parasztlányok hajtották őket. Aztán a lányok leültek és a sziklamászásunkat nézték. Majdnem lámpalázam lett. Tibi előmászott, én alulról biztosítottam. Aztán fent kikötötte a kötelet és utána már felső biztosítással bevállalásabban mászhattunk. Mikor meguntuk, összepakoltunk és a többiek után eredtünk. A széles patakmederben haladtunk, hol az egyik oldalon, hol a másikon. A meder melletti fal egyre magasabb lett és egyre közelebb voltak egymáshoz. A falban sok helyen barlang volt. Némelyik csak 1-2 méteres, de volt nagyobb is, például a Magura-barlang, ahol utolértük a többieket. Illetve ők már visszafelé jöttek. Mi azért elmentünk a meder végéig (illetve az az eleje volt). Ahol beszűkülte és egy kis vízesésen jött le a víz. Ezt a patakot is megkóstoltuk. A két órás túra után jól esett. Aztán irány vissza még két óra. Gyorsan tábor bontottunk, majd indultunk is, mert még aznap este a Pádis-fennsíkra akartunk érni. Olyan naplemente tájt indultunk, ezért az út hátralévő részét sötétben tettük meg. Sajnos emiatt a tájból nem sokat

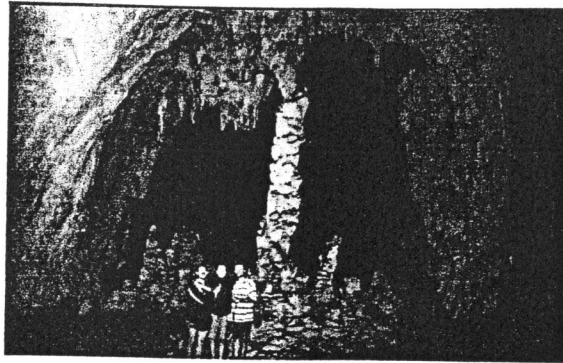
láttunk. Viszont a falvakat igen. Furcsa mód nagy nyüzsgés volt éjszaka. Gyerekek, anyókák, tehének, kutyák meg mindenféle kóborolt az utcán. Aztán betértünk az erdőbe. Na itt max pár erdei ház fénye törte meg a sötétet. Amikre András mondogatta, hogy ez most épült, ez már rég itt volt, ezt meg nem tudja. Néha még szembeforgalom is volt a sötét, erdei úton. Elkezdtek Andit medvés sztorikkal ijesztgetni. Aztán végül már minden mondatunkban volt egy medve szó. Láttunk a sötét erdőben vágató, fehér lovakat. Olyanok voltak, mint a szellemlovak. Aztán végre megérkeztünk valahová. A Pádison voltunk, de a sötétben már nem akartunk bolyongani. Szép csillagos volt az ég, ezért úgy döntöttünk, hogy dacolva a medvékkel a csillagos ég alatt alszunk. Itt kezdődött a rémálom. Éjfél tájt arra keltem, hogy esik az eső. Ez engem nem nagyon zavart, mert a hálósákomon van kívül egy réteg, ami vízálló, ha nem túl sok az a víz, amit állnia kell. A többiek bementek aludni a kocsiba, csak Mimi meg én maradtunk. Egy óra sem telt bele, megtelt a hálósákon esővel. No ennek a fele sem tréfa! Kicsit átfázva felkeltem és Mimit is felkeltettem, hogy rá is esik (naná!). Vacilláltam egy fél órát, hogy mit tegyek. Bár inkább az eső végét vártam. De aztán rá kellett jönnöm, hogy ez ma már esni fog. Végül bevonultam a kocsiba én is. Mimi kint maradt, ráterítettem mindent, ami vízálló. Öten aludtunk egy ötszemélyes kocsiban. Ami egyrészt kényelmetlenül szűkös volt, másrészt nagyon ázottak voltunk. Aztán egyszer elállt kicsit. Kiszálltam, hogy most már kint alszom. Leterítettem az időközben némileg megszáradt polifómom, ráfeküdtem és magamra terítettem az óriási esőkabátom takarónak. Aztán megint rákezdett. Először csak szitált, de aztán esett rendesen. Először hősiesen türtem, de végül nekiálltam menedéket keresni. A Kicsike alatt sár volt. Malacka alatt szintén. Na egy kis túlélő gyakorlat, gondoltam. Aztán észrevettem, hogy a sűrű fenyőfákon nem esik át az eső. Letettem a polifómom, félig a földre, félig egy fa törzsének döntve. Felvettem az esőkabátom, és ráülte a polifómra, magamra hajtottam és kicsit lejjebb csúsztatva megpróbáltam aludni. Aztán valahogy ez a menedékem is átázott. Ott szentségeltem, míg a többiek aludtak. Csak Mimi kelt fel néha a szöszölésemre. Ott zsesegtem a közelben. Fél óra alvás, fél óra menedékkeresés. Aztán hajnali öt körül föladtam. Elkezdem a napot, úgy döntöttem. Felkeltem (nem mintha feküdtem volna) és elindultam járnivaló egyet. Az is kalandos volt. Minden portánál kutyák támadtak meg. Szereztem egy botot, amivel elijesztem őket. Közben folyamatosan esett az eső egészen reggel nyolcig, mikorra visszaértem. Szerencsére az esőkabátom teljesen vízálló, és jól alöltöztem, így fájni sem fáztam. Éppen kaját szedtem volna elő reggelimhez, mikor rajta kaptak a többiek. Kalandos este volt.

Reggeli után a Szamos-bazár nevű félig nyílt, félig zárt barlanghoz indultunk. Gumicsizma, esőkabát, vízálló mindenféle meg lámpák. A bejáratnál még nem sejtettük, hogy micsoda vízesések lesznek odabent. Széles, sekély patak csörgedezett befelé, ami aztán egyre mélyebb lett. A sötét részen még nyugodt volt a víz. De mikor kiértünk a szabadba megláttuk az áradatot. Centről-centíre haladtunk előre a csúszós sziklákön és lépcsőnek odatett fatörzseken. Folyton biztosítani kellett mindenkit. Ha valaki beleesik, az lemegy a vízzel jó pár métert a köveken. Végül szerencsésen túljutottunk rajta. Kicsit még mentünk tovább a patak medrében. Aztán visszafordultunk. Ádám és Mimi nem a vízeséseken akartak visszajutni. Nekik kevésbé volt vízálló a ruhájuk. Ők körbe mentek. Én a többiekkel visszamentem a vízen át. Vissza a kocsinhoz, ahol kis adminisztrációs hiba miatt két órát vártunk. Ádámék úgy emlékeztek, hogy a Szamos-bazár bejáratánál találkozunk. De két óra után az éhség felcsalta őket a kocsinhoz. Addigra mi már megebédeltünk, és megszártottuk az este elázott dolgokat. A többiek gyors kajálása után elindultunk át a Pádís másik végére. Útközben felkúszott egy felhő a fennsíkra és szép lassan átvonult rajta. Megint egy tábor közepébe cseppentünk, megint sok magyarral. Kicsi a világ! Dél után lévén egyből elindultunk a mai látnivalónk felé, a Csodavárhoz. Ez egy magas hegyen lévő beszakadás alján található barlangrendszer. Először ezért fel, utána meg le kell menni. Majd kifelé jövet még egyszer ugyanez. A szintkülönbség 3-400 méter fel a hegyre. Aztán jó száz le a beszakadásba. Sajnos az eredeti bejáraton erőfeszítéseink dacára sem tudtunk bejutni, az óriási vízmennyiség miatt. Eléggé

sikerült megközelítenünk, de annyi. Visszafordultunk és mentünk egy másik bejárathoz. Azzal meg az volt a baj, hogy könnyen egymás nyakába tudunk gurítani hatalmas köveket a hordalékos bejárati lejtőről. Bár alul a víznek árja, de mégis bejutottunk. Hatalmas folyosó, benne hömpölyög az a víz, ami előbb utunkat állta. Túl nedves volt ahhoz, hogy mélyebbre hatoljunk, ezért inkább hamar elmentünk. Következett a felfelé út, körbe a berogyás szélén. Ádám ment legelől, vagy száz méterre előttünk. Tibi leghátul, ugyanennyire mögöttünk. Volt néhány kilátó építve hatalmas fatörzsekből, amik méterekre nyúltak be a szakadék fölé. Na egy ilyen recsegő fastégen a semmi fölött aztán lehet tériszonyt kapni. A Pádis-fennsíkon folyton borús az ég, és gyakran esik. Mikor visszaértünk a táborhoz, akkor is esett. Majdnem meghíusult a vacsoránk, de szerencsére az előrámolás után napsütésben tudtunk enni. Közben megérkezett egy magyar csapat. Kiejtettek két doboz sört a kocsijukból, amik annak rendje és módja szerint kilyukadtak s a nyomástól jól telifröcsköltek mindent sörrel. Ez a kis közbjáték után indultunk el Mimi menedékházához. A Rosia nevű falutól északra, a Királyerdő szívében festői környezetben, a Tölgyes-hegy oldalában a Solymos dűlőben 600 méter tengerszint feletti magasságban található. Beültünk kipróbálni a falu kocsmáját. Mindenki másféle sört ivott. Mint amilyet szeretett volna! Este eső után értünk oda. Mimi lecserélte a motorját egy UAZ terepjáróra. Még szerencse! András autója a csúszós, meredek úton még felezővel sem bírta felhúzni Malackát az összkerék nélkül. Kezdődött az éjszakai műszak. Malackát lecsatoltuk. Így a Toyota már lendületből fel bírt menni. Meg sem állt a hegytetőig, nehogy visszajöjjön. Viszont az utánfutó és az UAZ nem teljesen voltak kompatibilisek. Pontosabban volt pár kütyü az UAZ hátulján, ami akadályozta a normális felcsatolást. Ilyen volt például a hátsó ajtó a pótkerékkel. Na azt kinyitottuk. Mimi mutatta az utat, Tibi vezetett én meg álltam az utánfutó összekötőjén és tartottam a nyitott ajtót. És feljutottunk! Még aznap berámoltunk a házba. Dőzsöltünk a luxusban. Volt egy rezsó! Matracok az alváshoz! Bár Ádám ezen az estén kint aludt a szabad ég alatt. Tartott egy kis rögtönzött csillagász szakkört. Olyan sok csillag látszott, hogy a nálunk megszokott csillagok belevesztek a többinek a fényébe. A Tejút vastag, fehér sávot rajzolt az égre, és a Nemzetközi Űrállomást (NSS) is láttuk végre.

Reggel körbenéztünk a birtokon. Megnéztük a két házat, Mohát és Páfrányt. Dél után beültünk az UAZ-ba egy kis túrára. Meglátogattuk a Csurponor nevű barlangot. Érdekessége, hogy csak egy hosszú (14 km), viszonylag egyenes járat, az alján egy patak. Kötéltechnikai ismeret szükséges a bejárásához, mert pár vízesésen le kell ereszkedni az út során. Nem terveztük, hogy az egészet bejárjuk. Csak addig akartunk maradni, míg jól el nem ázunk. A fényképezőket viszont nem akartuk eláztatni, ezért az első vizes ereszkedés után elrejtettük azokat egy kő mögé. Egy kisebb és két nagyobb vízesésen kellett leereszkedni. Mindhárom én szereltem be. Bár az elsőnél le lehetett mászni, csak biztosítás kellett. Sajnos kevés karabinert vittünk így folyton a slószomból kellett elvenni. A végére azt hittem, hogy elfogy. Andi a kelletnél hamarabb ázott el, így ők előbb kimentek Andrással. Mi szaladtunk még egy jó kilométert és csak utána indultunk el kifelé. Szép képződményeket láttunk. Sok borsókövet, cseppkőlefolysásokat és kalcit-kristályokat. Csak sajnos nem tudtuk lefényképezni. Kifelé menet én mentem a menet végén. Szedtem össze a felszerelést a köteles helyeken. Tibivel felváltva vittük a köteles bag-et. Csak kint tapasztaltuk, hogy míg bent voltunk jött egy kiadós eső. Maradtak még felhők, és a levegő is hűvös volt. Ez rosszul esett így elázva. De miután visszaöltöztünk és a nap is kisütött már jó volt. Az aznapi túra befejezésekképpen Mimi körbevitt minket a környéken és mutatott pár szép vízesést, amik a nemrég elállt eső miatt még szebb látványt nyújtottak, mint amúgy. Jártunk néhány szélesebb patakban is, mert az UAZ mindenhol elmegy. Este átjöttek Mimi szomszédai. Egy kedves, idős házaspár, meg a kis unokájuk (vagy gyereük?). Csak pár szót tudtak magyarul, mi meg csak párat románul és sajnos nem ugyanazt a pár szót. Mimi próbált eleinte tolmácsolni, én a szótárat forgattam. Hoztak nekünk juhsajtot. Jónak jó, csak sokat nem lehet belőle enni. Egy részt, mert csak kevés volt, másrészt mert olyan szokatlan, vizes sajt. Legalábbis szerintem, pedig én szeretem a sajtokat. Estére jól lehült a levegő, így Ádám is bent aludt.

Elérkezett az utolsó nap. Úgy rámostunk be az utánfutóba, hogy már nemigen fogunk kiszedni belőle semmit, míg haza nem érünk. Nem terveztünk konkrétan semmit erre a napra. Gondoltuk, ha Miminek eszébe jut valami, azt megnézzük. Ebéd tájt egy tónál, a Vida-tónál álltunk meg. Egy duzzasztott tó, gáttal, de a víz nem a tó alján folyik el, hanem a víz szintjén van egy tölcsér, és azon át folyik ki. Jókat lehetett ugrálni a tölcsér beton-támpillérjeiről a tóba. Fürdőzés után meg is ebédeltünk, megettünk minden maradék kaját. Legközelebb már csak a határ előtt álltunk meg egy benzinkútnál. Elbúcsúztunk Mimitől, és irány a határ, irány haza. A határon hamar átjutottunk. Útközben csak Kisújszálláson álltunk meg egy kis fagyizásra. Andráséknál kitettünk mindenkit, még engem is. És onnan mindenki hazafelé vette az irányt.

Kép 5:Magura barlang

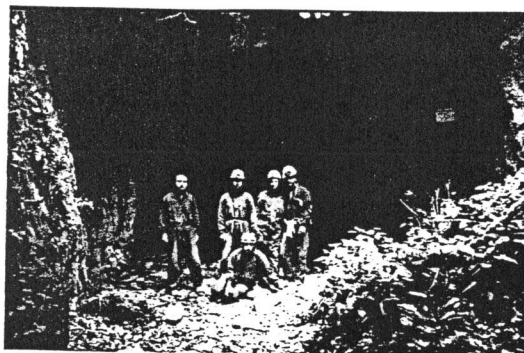
Kép 6:Magura barlang

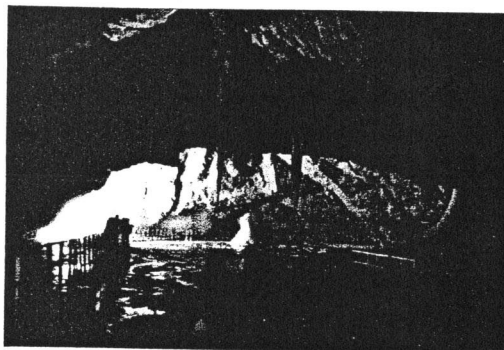
Kép 7:Csodavár bejárata

Kép 8:Természetes kőhíd

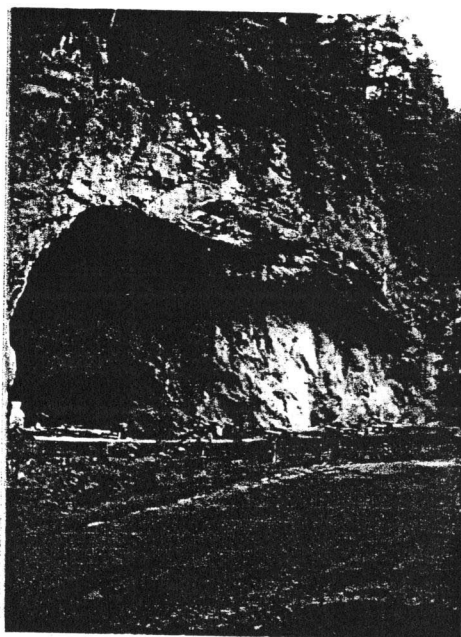
Kép 9: Csurponor barlang

Kép 10: Aranyosfői jégbarlang

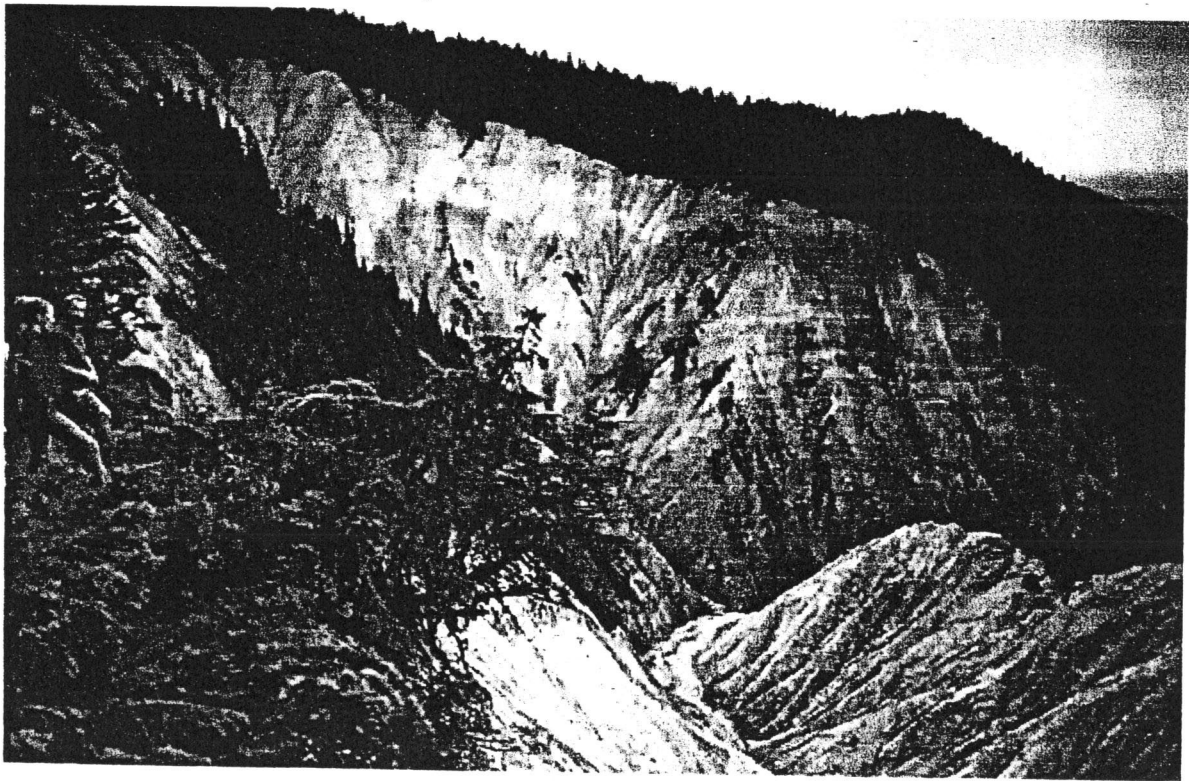
Kép 11: Kőrös forrás

Kép 12: Ördögös szoros

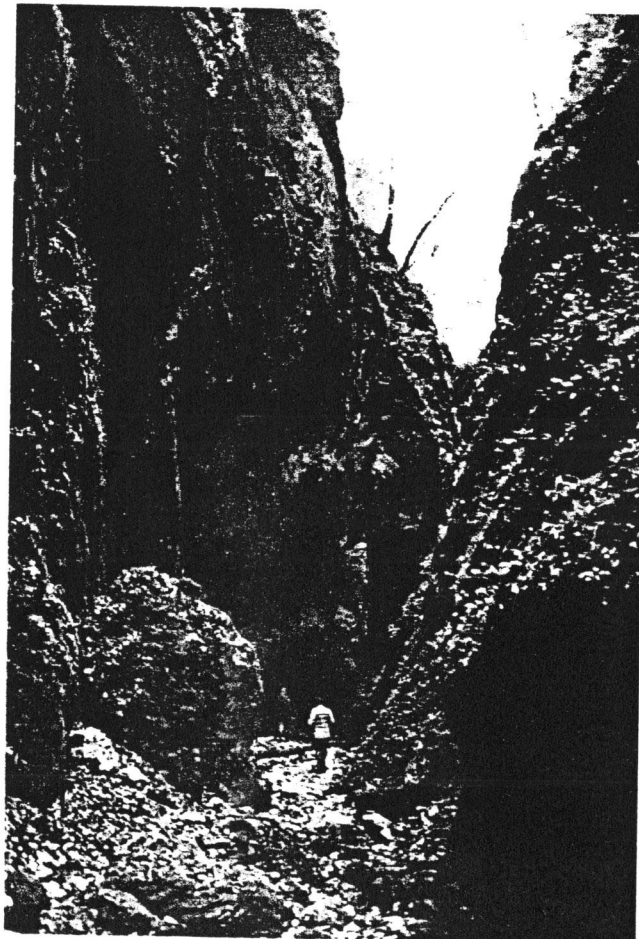
Kép 13: Pádis felhőben

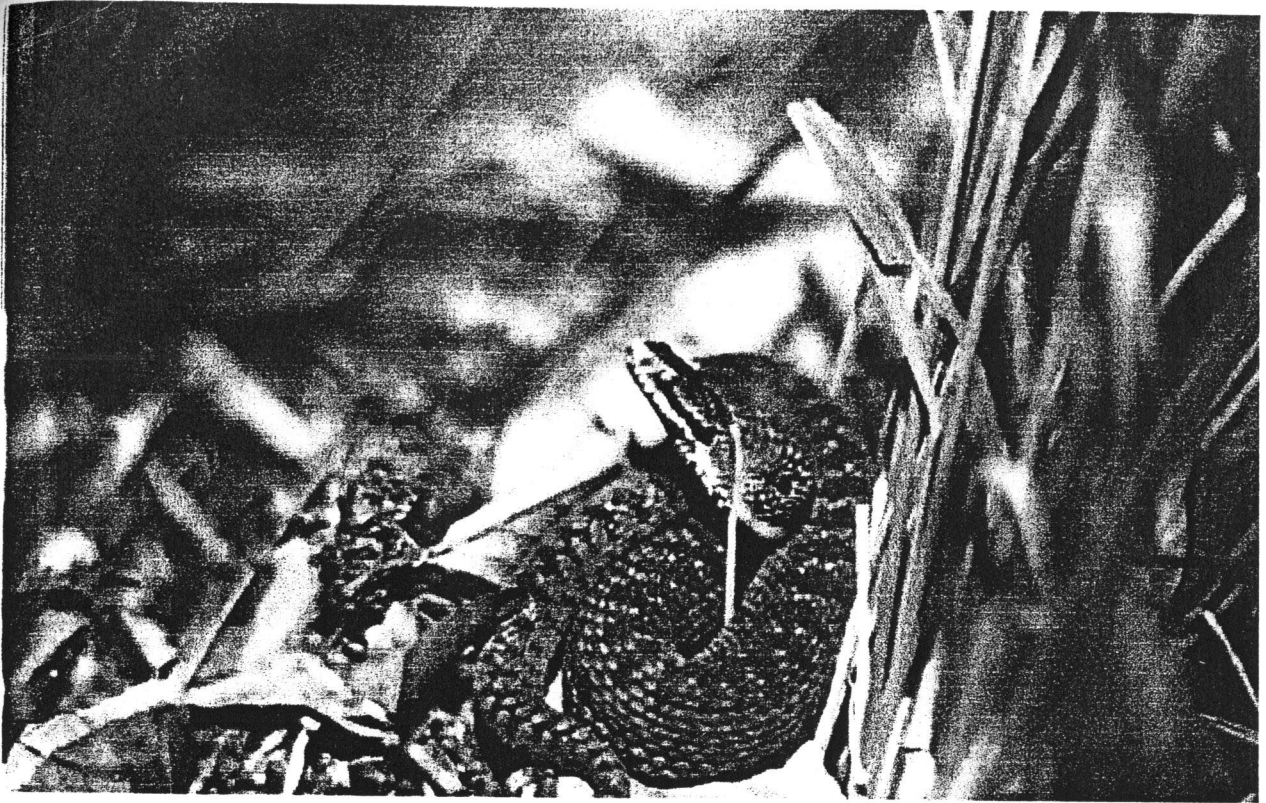
Kép 14: Rozsdás árok

Kép 15: Árvíz a Csodavár bejáratánál

Kép 16: Szigyistel völgy

Kép 17:Keresztes vipera